Déspotas insensátos,
Forxá, forxáde grillos;
Pode oprimir o ferro,
Un corpo enfraquecido;
Mais as nobres idéas,
E gloriosos instintos...
Eses... non pode, non o
(duro ferro,
Nin a morte, extinguilos!
Edoardo PONDAL

A Nosa Terra

PERIODICO GALEGO

¡Bárbaros:
Las ideas no se matan!
DOMINGO F.
SARMIENTO

Ano XXVIII ★ BOS AIRES, NOVEMBRO DE 1944 ★ Redaición - Adeministración: Rúa BELGRANO 2186 ★ Núm. 432

O Intre Político Hespañol

TODOL-OS PERSOEIROS DE GALEUZCA MOSTRARON, NAS SUAS DECLARACIONS, UNHA VISION CLARA DO PROBLEMA POLITICO HESPAÑOL

O presidente de Euzcadi, dí:

José Antonio do Aguirre, presidente de Vasconia, referíndose a loita que sosteñen os guerrilleiros españoes coas tropas de Franco ao longo da fronteira, dixo que o povo vasco está listo para entrar en aición "no momento axeitado", e que se erguerá contra o aitual goberno de Hespaña, as ordens do seu goberno desterrado.

O señor Aguirre engade: "Este movemento ten eistraordinaria importancia. Non é mester restarlla aos aituaes acontecimentos. Todol-os vascos temos unha opinión: Todo aito dirixido contra Franco é bo".

Ademiteu que cecais non teña resultados militares inmediatos esa entrada de guerrilleiros que, según as informacións, cruzaron a fronteira dende Francia cara o norte de Cataluña, mais sostén que a súa aición será a voz de chamada de todol-os elementos que denantes constituían o réximen republicán hespañol'.

Dixo que espera que os republicáns que están no desterro, o mesmo que o goberno de Euzcadi e os dirixentes cataláns e galegos e todal-as outras faccións políticas, xunguiranse ao movemento. A discusión —afirma Aguirre— finará cando comece a aición. Coido que teremos mellor orgaización nun futuro próisimo. Son ausolutamente optimista'.

Dou a entender que a unidade política que xurda das aituales escaramuzas traerá por resultado un serio movemento militar dentro de pouco tempo.

O señor Aguirre recalcou tamén que, personalmente, está en desacordo político cos xefes do aitual movemento guerrilleiro, mais sostuvo que os vascos xunguiransé con todol-os outros grupos que porcuren o restablecemento da República, e engade: "Teño entendido que o aitual movemento comprende a homes de diversos partidos, mais que o mando é comunista. Non estou d-acordo con eles políticamente mais apesares d-elo, ouxetivamente, a súa aición é boa. Cando chegue a hora, os vascos cumplirán co seu deber".

O irman Prada cos representantes de Cataluña i Euzcadi en México

O señor José Fontanals, representante en E. U. do Consell Nacional de Catalunya en Londres, dixo que o ministro do eisterior do consello, Batista Roca, cablegrafiou a todal-as delegacións americanas informándolles sobor do aitual movemento de gerrilleiros en Hespaña. Eisplicou tamén que os cataláns están agardando que as faccións republicáns hespañolas eliminen as súas diferencias baixo unha direición unificada, e cando esto se faga, os cataláns incorporaranse ao esforzo tendente a restaurar a República.

Ao referirse as aspiracións dos cataláns dixo: "Estamos a veira dos vascos e galegos. A nosa política é adherirnos a calquer dirixente que xurda entre os hespañoes. Tan pronto como haxa oficialmente un, os cataláns estamos dispostos a tratar con ele".

MANUEL DE IRUJO, CONSELLEIRO DA DELEGACION VASCA EN LONDRES I EX M. DO GOBERNO DA REPUBLICA, DIXO:

Pode ser unha aición orgaizada, ou unha aicion espontánea de guerrilleiros ou d-outros elementos illados, impacentes por comezar a liberación. Sexa en pequena ou grande escala, non é probabel que esa forza poda marcha ao través de Hespaña e constituia unha maor amenaza para o goberno de Franco. As complicacións políticas pesan máis que as consideración militares. O 80 ou 95 por cento dos hespañoes está contra Franco. Tanto o goberno británico como o de Estados Unidos prestaron a súa aprobación ao réximen de Franco. Pol-a súa parte Rusia opúxose a Franco dende o principio e está abogando pol-o seu derrocamento. Ainda que ao povo hespañol lle gustaría ter o apoio das democracias, inclinarase la quenqueira que esté disposto a axudarlle. Se o apoio chega de Rusia, probabelmente a influencia rusa será a que predomiñará en Hespaña se Franco é derrubado. Londres e Washington son os responsabels da aitual situación por haber trocado a súa aititude contraria a Franco. Foron a guerra como nemigos decrarados dos gobernos fascistas. Certamente que antre éstos achábase o réximen fascistas do xeral hespañol. Os hespañoes estiveron agardando no creencia de que cando se restablecera a democracia nos países invadidos, sería tamén restaurada en Hespaña.

¿E' posibel —pergúntase Irujo— que presenciemos a liberación de Francia do xugo feixista e teñamos de seguir cruzados de brazos sen que se tome ningunha aititude contra Franco?.

¿E' posibel un día decir que unha cousa e negra para decrarar dempois que é branca?

O outro día Churchil eloxiou a amistade de Franco e o embaixador de Estados Unidos, señor Hayes, declarou que é mester cooperar co goberno d-ese xeral. Esto desalenta ao povo que estivo buscando o apoio das democracias. Nós non pedimos un apoio tanto como unha feble eispresión de simpatía.

Franco caería se non contara co apoio nominal de Gran Bretaña e Estados Unidos. Se ese apoio lle fora retirado, as xentes adiñeiradas e o exército non-o sosterían no caso de que un movemento dos guerrilleiros e das forzas clandestinas que hai dentro de Hespaña ameazaran o seu goberno. Se Franco segue sostido pol-o apoio de Londres e Washington, o capital e os militares oporanse, aos guerrileiros. I-entón correrá o sangue, pois será inevitabel outra guerra civil.

Manifestou tamén que a oposición a Franco está sendo cada vegada mellor orgaizada. Asegurou que os cataláns están ben preparados e que os vascos están perfeicionando un programa metódico.

Ao referirse ao hemisferio oucidental, declarou: "A situación hespañola é importante pol-o seu refleixo sobor da América Latina. Estados Undos terán sempre problemas ideolóxicos até que Hespaña se vexa limpa do feixismo".

REORGANIZACION DE UNA VIEJA ALIANZA DE ESPAÑOLES

O representante do Consello de Galiza en México, foi entrevistado pol-o notabel escritor e periodista Alardo Prats para o prestixioso diario da Capital Federal daquela república, "Excelsior". O éisito da constitución de Galeuzca en México ollámolo refrexado no traballo do dito escritor, que damos a coñecer hoxe nestas páxinas.

La vieja alianza entre los nacionalistas gallegos, vascos y catalanes denominada "Galeuzca", establecida en 1923, posteriormente ratificada en 1932 y que tiene por objeto vertebrar las diferentes nacionalidades de la península ibérica en un estado confederal, ha sido revivida, en estos días, por nuevos impulsos y sobre una amplia base de reorganización.

A tal efecto, ha llegado a México, procedente de Buenos Aires, el señor Rodolfo Prada, como representante del presidente de lConsejo de Galicia, señor Alfonso R. Castelao el cual, reside en la capital de Argentina, desde donde dirige los diferentes grupos gallegos nacionalistas esparcidos por el continente.

El señor Prada nos manifestó que el Consejo de Galicia, el representante del Gobierno vasco, en Buenos Aires, señor Aldassoro y el del Consejo Nacional de Cataluña, señor don Manuel Serra Moret han firmado úitimamente un acuerdo en virtud del cual el pacto "Galeuzca" ha sido restablecido.

BASES FEDERALES PARA ESPAÑA

Añadió que dicho pacto pretende articular un programa de reconstrucción peninsular sobre las bases políticas de una Confederación de los cuatro núcleos esenciales que integran España a saber: Galicia, Euzkadi, Cataluña y Castilla. Otra de las aspiraciones implícitas en el proyecto del pacto federal persigue que Portugal, en su día, forma parte de la referida Conderación.

—La reconstrucción peninsular —subrayó el señor Prada— sobre bases federales es la única que puede dar al futuro estado español una estabilidad democrática contra la cual se estrellarían, no solamente las supervivencias del feudalismo unitario, sino que también cualquier intento de intervención extranjera en las determinaciones privativas de los españoles. Por otra parte, la coincidencia en una estrecha colaboración de Galicia Euzkadi-Cataluña-Castilla y Portugal podría ser vinculada a los intereses históricos de las naciones iberoamericanas a través de un ideal capaz de unir a tdos los pueblos de ascendencia ibérica en una de las grandes entidades regionales del tipo de las preconizadas como indispensables para establecer la reorganización mundial en la postguerra.

El señor Prada a su paso por Chile ratificó el pacto "Galeuzca" con los grupos de nacionalistas vascos y catalanes residentes en aquel país.

Durante su breve estancia en México ha cumplido igual misión cerca de los representantes del gobierno vasco y del Consejo Nacional de Cataluña.

El Presidente del Gobierno de Euzkadi señor Aguirre, el presidente del Consejo Nacional de Cataluña señor Pi-Suñer y el presidente del Consejo de Galicia señor Castelao harán público en su oportunidad un sensacional documento fijando la actitud política de Cataluña, Euzkadi y Galicia en orden a sus popios problemas y en relación con los problemas de los otros pueblos hispánicos.

El señor Prada ha celebrado diferentes conferencias con los grupos catalanes y vascos mayoritarios desterrados en México. Se mostraba satisfecho del éxito de sus gestiones. En el día de ayer los vascos lo obsequiaron con una comida y los miembros del Consejo Nacional de Cataluña con una cena.

PRIMERO DERRIBAR A FRANCO

Al preguntar al señor Prada sobre la actitud de "Galeuzca" frente al régimen de Franco y al problema de la restauración de la República en España nos manifestó:

—El pacto "Galeuzca" tiene como uno de sus objetivos inmediatos el derrocamiento de la tiranía franquista ya la restauración de la slibertades democráticas en España. Pero esto, es sólo para nosotros un punto de partida. Para el futuro, Galeuzca aspira a obtener de las representaciones democráticas del país un firme compromiso que tienda a hacer efectivo el derecho de las nacionalidades peninsulares a su libre autodeterminación.

"Considero que es obvio destacar —terminó diciendo— que nuestra legítima aspiración a hacer valer nuestro derecho a autodeterminarnos persigue el establecimiento de un Estado Confederal que rija en el futuro la vida de todos los pueblos hispánicos y que afirme, de una vez para siempre, el régimen que corresponde a las exigencias de la historia, de la tradición y de la auténtica realidad peninsular."

De "El Excelsior", de México, 4 de octubre de 1944.

ALARDO PRATS.

As Parolas E Os Feitos

INVITAZON FRATERNAL

Avecíñanse grandes acontecementos na sanguiñenta Europa. Hispania, craro está, non ficará ao marxen de estos acontecementos; xa que n-ela tivo lugar o prólogo da traxedia, é lóxico pensar, entón, que o epílogo pol-o menos, se representará alí. Despois d-esta de oladora tormenta que está arrasando con todol-os valores tradizonaes, comenzará un novo conceito da vida, una nova maneira de vivir unha nova humanidade máis xusta, máis xenerosa e diña. Por eso loitamos todos.

Hespaña sofrirá tamén una fundamental transformación. Será a nova Iberia un país eistructurado, vertebrado d-acordo a módulos axeitados á idiosincrasia do seu esprito e á súa economía natural. Farase d-e.a un país habitabel e de agradabel e doada convivencia.

Os galegos, moi especialmente nós, os nazonalistas, estamos todos obrigados a traballar, a loitar porque na nova Hispania, a Galiza conquira toda a súa liberdade pol-a que vimos loitando dende fai moitos anos; e que sin ela, non achará maneira de cumprír os seus anceios de cultura, riqueza e progreso; e para poder así erguerse entre os povos da Europa, con vigorosa persoalidade ropia.

N-este senso os nazonalistas de Bós Aires levamos feito moito; mais esto non abonda. É perciso moito máis. Seríamos inxustos se nos queixáramos da nosa laboura; mais estamos seguros de que non fixemos ainda todo o que debemos facer. Hai moites "bós e xenerosos" que fican ao marxen do noso movimento e é mester que se incorporen a ele. ¿Cómo e de qué maneira? Como se queira ou como se poida. Ninguén obriga a ninguén. ¡Só a nosa patria asoballada nos obriga! Só ela, dende o fondo da súa secular dór, ten dereito a impoñernos unha conducta, unha obriga e un sagrifizo.

Con remilgos e reconcomios non se vai a ningures. Os tempos do galeguismo rococó xa pasaron; hoxe o estilo é outro; é realista; duro, aspro. Fai falla o esforzo de todos para dar termo a obra comezada. Botemos de nós certos prexuizos e, ¡hala xa! Os nosos mártires desde a eternidade estan-os sinalando a roita a seguire...

I-eu dígo-vos irmans, que a hora nona xa sonou. N-este intre o "dolce far niente" é un delito.

"NON ESQUEZAS DA INXURIA O RUDO ENCONO"

Atacar, criticar a Castela é una cousa relativamente común entre os nazonalistas galegos, vascos e catalás. Noutro tempo — e ainda hoxe — tamén os portugueses... Quen tal fixo, que tal pague. Antes era ela; agora somos nos.. Non vale o tardío e falso arrepentimento ante o perigo. En ben da boa armonia ibérica podemos chegar a perdonar; pero non a esquecernos.

Desde o final do século XV, os castelás non estiveron facendo mais que aldraxandonos e asovallándosnos, política, económica e culturalmente. Sobor de nos botaron una esmagante, falsa e criminal lénda de torpeza, brutalidade, palurdez e iñorancia, como no hay outro exemplo na historia de ningún povo, excepto o xudeo. Todos teñen a culpa; desde o sarnoso pegoreiro, até o tarambana do Lope de Vega.

Esta irritante aititude, esta perversa e odiosa conducta dos trunfadores castelás sobor dos galegos. a raíz da derrota da Frouseira, estámol-a pagando ainda, despois de catro séculos e meio. ¡E pensar que hay algús galegos que non queren que se ataque a Castela!

Nós temos moitos motivos para a nosa protesta violenta, iracunda. Castela con unha arrogancia tan insolente, como con deplorable e lastimosa falta de capacidade, asuméu, aproveitando certas circunstancias históricas, a responsabilidade de dirixir os negocios públicos da Iberia. E fixo e faino mal; desastrosamente. Pra iso impuso a forza o seu idioma, a suas institucións, leises, cultura e despotismo. Atou a sua incapacidade xeral aos povos da peninsua por un humilante centralismo qe non os deixou progredir e até creou, a sua imaxen, una mentalidade cerril, incapaz de comprender os problemas políticos da España d-oxe.

Deixando de lado, pro sin esquecelos, todos os aldraxes e inxurias recibidos desta xente, adicámonos agora a loitar pol-a nosa liberdade; porque non queremos que nos goberne ninguén mais que nos. Somos maores en edade, diñidade e goberno.

ENCOL DOS IDIOMAS

Hay algús paisanos nosos, sobre todo emigrados que subestiman o seu propio idioma o sobrestiman o castelán. Enchese-les a boca falando do "bello idioma de Cervantes". Sin dúbida esta pasmarota admiración é a resultante de moitos discursos dos profesionales do "hispano-americanismo", boco e barato, que se botan por esos banquetes patrióticamente chirles e xa fora de tempo.

Nos, non queremos restarle méritos o castelán para atribuirllos o galego. Cada un ten o seus. Fálase da "extensión" do castelán, fálase das ventaxas que reporta o falalo, tendo en contra os pobos de América que tamén o falan. Pro, esto e moi relativo. Os galegos, sin o castelán houvéramonos arranxado igual. Houberamos trunfado e fracasado o mesmo nas nosas empresas. E un proxuicio que compre botal-o fora.

¿De qué lles valeo os millós de italianos emigrados a América e a outros países o seu rico e formoso idioma. ¡Pra nada! E non embargantes, ben que se gañan a vida e trunfan en todol-os órdenes das actividades humanas; e gozan de mais prestixio, o menos por estas terras, que os propios hespañoes con o "bello idioma de Cervantes" e todo. ¿Valeu les de algo o alemán os 25 millós de alemás emigrados a Norte-América durante o sécuo XIX? ¡Tampoco les sirveo! I eso que é o idioma da filosofía, por excelencia. Os polacos, os rusos, os xaponeses, sírvenlles de algo os seus idiomas cuando salen da terra natal a gañarse a vida pol-o mundo? ¿Pra qué lles sirve os galegos o castelán, cando emigran a Brasil, a Estados Unidos ou a Liverpool?

O valor dun idioma non está na sua "extensión", senon na cultura que carga. Así, por exemplo, o chino o ruso o indostánico, son idiomas falados por moitos millós de persoas, e non oustante, non teñen a importancia nin a convenencia do francés ou do alemán, que o falan corenta e seterta millós respectivamente.

Chegou as nosas mans, os outros días, un libro dun escritor arxentino, encol de temas rusos. Chamóunos a atención a enorme cantidade de autores consultados; cerca de cen ou quizás mais. De todos eles só había tres casteláns, citados por mera erudición do ensayista criollo; pois, son estudos de segunda man e de escaso intrés. Todol-os demais son de autores franceses, alemás, ingleses, e algún que outro de diferentes paises. E nós facíamos esta reflexión: ¿De qué lle vale o dito escritor arxentino o seu "bello idioma de Cervantes? Si falara o bable ou guaraní lle serviría o mesmo.

RAMON CARBALLO

NO ANIVERSARIO DE PARDO DE CELA

Co gallo de cumplirse o mes entrante, un novo aniversario da morte do primeiro mártir das libertades galegas, mariscal Pedro Pardo de Cela, A NOSA TERRA sairá en edicción extraordinaria, con colaboraciós de destacados escritores galegos e outras notas de rigorosa actualidade política.

Fagase reservar un exemplar.

Frente a Realidade

por AVELINO DIAZ

"Os pobos, despois da sua contribución de sangue, non queren ser dirixidos. Queren ser eles os que dirixan. Non haberá tratados de paz se non se afincan n-unha verdadeira xustícia social. A medida que os pobos se váian ceibando serán... o que eles quieran e todo intento de coutal-os será en balde. A paz vai a ser mais temibel que a guerra".

Asi lle decrarou a un periodista unha persóa que chegou fai poucos dias de Europa i-esto é, seguramente, certo. Ten que ser así e non pode, nin debe, ser d-outro xeito. E reconforta o pensar que vai a ser así. Somentes un enervamento producido pol-o cansacio i-ós sofrimentos da loita, unha ausoluta carencia de forcias, poderian facer que non fose así. Pro, non vai a soceder porque a vontade dos pobos hase de soborpoñer a todo pra que se poida chegar a conquerir un minimun de felicidade.

E moi natural que esa vontade eisista e que teime trocarse en forcia que arrase con todos os prexuícios, con todas as inxustícias i-ás iniquidades sociales d-un réximen tiránico e brutal que, co seu egoísmo i-á sua maldade, fixo, unha vez máis, que a humanidade tivese que sofrir esa espantosa sementeira de mortes, sangue, doór e bágoas. Os povos van a pedir conta ós seus malos gobernantes, ás suas crases dirixentes, de todos os erros e de todos os crímes que fixeron; i-hanse de cobrar ben.

O capitalismo burgués matou ó feudalismo i-ergueuse sobor das cinzas d-aquél. Agora, cumprido xa o seu ciclo histórico, non suopo, ou non quixo renovarse (que seria humanizarse) pretenden seguir enchéndose cando xa reventba de cheo i-ó non poder facer a dixestión, escomezou a retorcerse como unha cóbrega até que —doente xa— adentou o seu propio rabo. D-aquela, envelenado, deuse conta de que tiña que morrer, pro, como unha besta feróz, preferiu afogarse no sangue das suas viutimas antes que buscar de salvarse, humanizándose, perdendo un pouco de moito que tiña mal habido e dando os pobos pan e liberdade pra que poiden seu vivir dinamente e con decencia.

Agora, queirase ou non, ten que imprantarse no mundo un novo sistema de vida. O capitalismo do xeito que se desenrolou até agora, non pode subsistir e, como non quere vivir d-outro xeito mais nobre, como é alleo á bondade i-á xusticia, prefire suicidarse eispeutacularmente matando, a millós e millós de séres fillos do pobo. I-ó pobo vai a facer a sua xusta venganza.

Ainda non se pode prever todo o que socederá n-esa desanguentada Europa que sempre foi, e seguirá sendo, continente reitor, pro, xa se dei xa enxergar moito de que vai a ocurrir, que non ha ser pouco. Pol-o menos xa se sabe que os gobernantes que dirixen ós paises capitalistas preocúpalles mais o probrema da post guerra que a mesma guerra en sí. Ventan o raufraxio, a curto ou longo pracio, do barco en que viaxan e fan canto lles é posibel pra amenguar a catástrofe. Tanto fan que, d-elas veces, até non fan ren por non saber o que poden facer con algo de xeito. E déixanse estar como se agardaran un milagre. Estan en tutubeos e teñen medo. Eu penso que até, en alguns casos, os exércitos d-eses paises non avanzan por que, ás dificultales de loita, veñen a sumarse ás de saber o que se fará cos pobos, ou o que os pobos farán cando se atopen en condiciós. ¿Que farán os pobos d-Europa (continente reitor que o seguirá sendo) unha vez que se topen en condición de facer algo?. O que di esa persóa que acaba de chegar d-aló: non deixarse dirixir e dirixir eles, crebar as cadeas, impoñer a sua forcia e rematar con un sistema de vida inhuman i-antinatural. O camiño a percorrer é longo i-haberá que verter ainda moito sangue, pro, xa son d-eles os pobos que se endereitan por esa roita, que será, o remate de contas, lumiosa. Xa hai pobos que estan por ese camiño.

Ten que ser así e, se non fora así, sería cousa de ir pensando no suicidio coleitivo para fuxir de tanta miseria e de tanta indinidade como hai no mundo.

Cando se pensa si esta guerra, ó findar, deixará as cousas como eran antes, síntese noxo. Cando se pensa que un Bonomi volve a gobernar en Italia, un Pierlot en Bélxica e outros da misma crase estan agardando pra volver a gobernar outros pobos, do mesmo xeito que antes, como se non houbera pasado nada, dan ganas de renegar da vida. Cando se pensa que unhos señores, persoeiros e represententes do feudalismo polaco estan agardando pra reproducir no seu pais os métodos de Beck e que hai quailles presta axuda, síntese fonda carráxe, profundo desacougo.

Pro, hai que ter confianza nos pobos, hai que pensar qu-esta leición de sofrimentos lles sinnalará o vieiro que deben coller e que éles evitarán as mil vergoñas que se están tramando nos seos dos gobernos. Europa, ó findar esta guerra capitalista, escomenzará a sua guerra popular. Ten que ser así; debe ser así.

I-agora lembrémonos de pobo hespañol que, tamén, ten que facer a sua guerra popular; a sua segunda guerra popular; que tamén ten contas que cobrar, que tamén ten que redimirse e ten que sentir, unha vez mais, ese vento renovador e redentor. O pobo hespañol que ten que pedir contas ós seus malos gobernantes de hoxe e de onte e que, sin dúbida, ha de poñerse ao par dos outros pobos, pol-o seu intrés e pol-a sua salvación. Lembrémonos do noso pobo galego e de todos os da peninsua.

Pois ben: tanto os que esperan gobernar a Hespaña, n-un próisimo futuro repubricano federal, con incrusión de Lusitania como os que agardan pra gobernar unha Galicia autónoma con persoalidade no concerto dos pobos peninsuares, teñen que ir enxergando o porvir inmediato; teñen que ir decatándose do que poden esperar dos pobos e do que a estes hai que darlles pra que se sintan satisfeitos en parte, pol-o menos; teñen que ir poñéndose de frente á realidade e non pensar en estafas politicas ó pobo; non pensar en lirismos nin en reviravoltas que leven ó pais a un "punto morto", a un pasado que, na concencia popular, perdeu o creto, a un pasado que non pode ser punto de partida pr-ó mañan fecundo. No pasado recente de Hespaña non hai mais que unha cousa dina: a loita que o pobo sostivo contra os seus inemigos, a loita que rematou en desastre, pro, que deixou froitos i-ensinanzas sendo eisempro i-ademiración do mundo. Ningún home dos que tiveron funciós de goberno na deredeira repúbrica é dino de voltar a tel-as. Hai que peñerse en guardia contr-ós incapaces, os desaprensivos i-ós falsos apóstoles da redención. A nova Repúbrica ten que caer n-outras máns que a sepan guiar ben, que se guien elas mismas pol-os desinos do pobo. A Hespaña, eixtructurada politicamente, n-un mañán próuximo, como un fato de nazonalidades (tantas como teñen direito e razon pra chamarse tales) ó xeito das repúbricas que costituíen a Rusia de hoxe i-ás que se han de sumar á Rusia do porvir, ten que ser o desiderátum de todo home que aspire a ser algo na Hespaña que está en xestación ou n-algunha das suas células nacionaes.

Seguirá sendo certo sempre aquel apotegma "A felicidade dos pobos é suprema ley". Non é cuestión d-estas ou d-aquelas ideias, de tales ou cales principios filosóficos; non é custión de crases ou de castas. E custión de humanidade. E custión de facer valer os dereitos de quén mais dereito ten a defenderse.

Os pobos queren eso, seguiran-o querendo e morrerán, se é perciso, por conqueril-o. O pobo hespañol i-ó pobo galego serán pirmeiros. Xa foren dos primeiros cando escriberon con "sangue pjuente e roxa" o proémio de sua aición redentora en tres anos de loita varil, contra tod-á canalla do mundo e contra a ceguedade i-á falla de comprensión das crases dirixentes d-outros p[illegible]es e dos gobernantes que agora saben, éles tamén, o que é sufrir, pois estan, moitos d-eles, pagando as culpas que tiveron na traxédia de noso pobo.

O AGASALLO A ROEL

O sabado 4 do corrente tivo efecto no restaurant "La Aurora" o banquete que un grupo de amigos lle ofreceron o irman Roel, con motivo da sua laboura galeguista. Houbo una boa concurrenza, entusiasta e alegre. Vimos moitas persoas destacadas da colectividad galega. Estiveron representadas algunas entidades, galegas e arxentinas. Aos postres ofreceulle o agasallo Castelao, n-unhas verbas cheas de saudade de cousas e de feitos da nosa terra e da loita pol-a liberdade de Galiza.

Roel, emocionado e sinxelamente, agradeceu o homaxe de que era ouxeto. Despois o quinteto vocal Ultreya cantou unhas cantas canciós do seu repertorio que foran muy aplaudidas.

A NOSA TERRA adirese a este acto e faille chegar dende estas colunas a sua simpatía e a sua estimazou.

O seu TRAXE
O seu SOMBREIRO
A sua CAMISA
A sua ROUPA INTERIOR
MERQUEOS EN:
CELTA
FEDERICO LACROZE 4086
UNHA CASA ENTEIRAMENTE GALEGA

EDITORIAL

Os republicáns hespañoes no desterro, dende fai cinco anos, adicáronse a tirar pedras uns aos outros. Aqueles grupos que, por dispoñer de meios económicos, podían e debían facer unha laboura orgánica dende os primeiros intres, coidáronse ombrigo do mundo e fecháronse en aititudes persoaes e negativas. Outros grupos andiveron a arrandieira de unha banda para outra: hoxe eiquí, mañán alá, que é branco pol-a mañán e amarelo pol-a noite, etc. Deste xeito correo o tempo e agora que se percisaba un orgáo eficente que recollera no seu seo todal-as inquedanzas dos povos hispánicos xunguidas nunha aición común, ollámonos diante as improvisacións que, por isa mesma condición, sempre deron pouco resultado.

Asín, dispois de comezar as aicións dos guerrilleiros na fronteira franco-hespañola, asistimos a un verdadeiro desbaraxuste de opinións e declaracións dos difrentes grupos republicáns no desterro. Foi aí onde se reflexou a falla dos Partidos políticos e das agrupacións republicáns hespañolas. Somentes galegos, vascos e cataláns, por meio do seu orgaismo de alianza "Galeuzca", mostraron visión política, unidade perfeita e capacidade para intuir o intre que vivimos. As declaracións de Aguirre, Irujo e Pi y Suñer, non responden a unha improvisación persoal, senón a realidade dun orgaismo que afinca no mesmo cerne dos povos que constituen "Galeuzca".

Galegos, vascos e cataláns atopámonos xunguidos nun corpo orgánico de realidades e agardamos sinceiramente que xurda un órgao responsabel que recolla aos esparexidos grupos dos outros povos hespañoes para coordinar as nosas aicións cara o fin común: a Terceira República.

(TRADUCCION)

Los republicanos españoles expatriados, desde hace más de cinco años, se dedicaron a reñir unos con otros. Aquellos grupos que, por disponer de medios económicos, podían y debían hacer una labor orgánica desde los primeros momentos, se consideraron el ombligo del mundo, encerrándose, en actitudes personales y negativas. Otros grupos se movieron de un lado para el otro. Aquí hoy, mañana allá. Siempre según conveniencias partidarias. De este modo pasó el tiempo y ahora que se precisaba un órgano eficiente, capaz de recoger en su seno todas las inquietudes de los pueblos hispánicos, coordinadas hacia una acción común, nos encontramos ante las improvisaciones que, por ser tales, siempre dieron poco resultado.

Así, de esta manera, después de iniciadas las acciones de los guerrilleros en la frontera franco-española, asistimos a una verdadera desorientación de opiniones y declaraciones de los diferentes grupos republicanos en el destierro. Fué ahí donde se reflejó la falta de cohesión entre los Partidos políticos y agrupaciones republicanas españolas. Solamente gallegos, vascos y catalanes, por medio de su organismo de alianza "Galeuzca", demostraron visión política, unidad perfecta y capacidad para intuir el momento que vivimos. Las declaraciones de Aguirre, Irujo y Pi y Suñer, no responden a una improvisación personal, sino a la realidad de un organismo, cuyas raíces arrancan del corazón de los mismos pueblos que constituyen "Galeuzca".

Gallegos, vascos y catalanes nos encontramos unidos en un cuerpo orgánico de realidades y esperamos sinceramente que surja un órgano responsable que recoja a los esparcidos grupos de los otros pueblos españoles para coordinar nuestras acciones hacia el fin común: La Tercera República.

Casa "ORIESAN"
ARTICULOS PARA HOMBRES
CAMISAS — SOMBREIROS
CORBATAS — BONETERIA — NOVEDADES
BELGRANO 2126
Frente ó Centro Gallego
U. Telef. 47-6444
SANTA FE 3714
Sucursal
U. Telef. 71-9417

Sastrería SOTO
O XASTRE PREFERIDO POL-A COLEITIVIDADE GALEGA
Agora en SANTIAGO DEL ESTERO 1669
(A MEIA CADRA DO SEU ANTERGO DOMICILIO)
U. T. 23, Buen Orden 6725
DELLE A PREFERENZA PRA VESTIRSE

O Noso Deber de Galegos...

por MOISES DA PRESA

Os galegos temos o deber de sentirnos galegos por riba de todo, ao marxe do respeito que nos merescen os demáis povos da penínsua como eisí mesmo, os ideaes de tipo social que particularmente se sosteñan.

Pódese ser republicán, socialista, comunista, anarquista, sen por iso deixar de sermos galegos.

O que compre, é que enxergamos a comenenza de crear na nosa Terra, partidos políticos galegos — como o Partido Galeguista — ao servizo dos intreses de Galiza.

A grandeza e o respeito que nos merés Cataluña, afinca na súa varil e permanente manifestazón do seu xenio nazonal.

En Cataluña, os partidos políticos hespañoes ren teñen que facer.

Todal-as manifestazóns político-sociaes, teñen en Cataluña un cuño enxebremente catalán. D-este xeito, un cibdadán de Cataluña pode ser socialista, conservador, comunista, republicán d-esquerda, anarquista, e defender con paixón os seus principios ideolóxicos o que non lle impide sentirse catalán, nin admite discusión ao respeito. Consecuente con estes principios, cando un político catalán chega a ocupar un ministerio, non esquece a sua nazonalidade e pol-o tanto, actúa como catalán.

Que ocurre c-un político galego cando chega a desempeñar o cárrego de ministro? Actúa como galego? Non. A súa actuación é a que compre a un político hespañol, non galego, e pol-o tanto, ao servizo dos chamados **"intreses nazonaes"**, e xa sabemos por longa e desesperante eisperenza, que na órbita dos **"intreses nazonaes"** por unha **"crónica casualidade"**, nunca entra Galiza e que deixará de ser **"crónica"**, cando os nosos políticos, en vez de representar a partidos hespañoes ousten la representazón de auténticos partidos galegos, que por sélo, estarán decote, ao servizo de Galiza e do seu povo.

E ausurdo que n-un país como Galiza c-unha fisonomía económica tan particularizada, agudizada pol-o minifundio, con acusadas caraiterísticas hacia o libre troque, fique avencellada políticamente, a partidos hespañoes que responden a necesidades de terras de latifundios e zonas industriaes, que buscan a proteición do Estado como meio de defensa e medro, en contraposizón cos intreses de Galiza; e fronte a un anceio de xustiza social como o encarado pol-a República coa creazón da Lei Agraria, Galiza, sen ter ese problema, sinón a inversa, ten que pagar pol-a realizazón d-unha lei que si ben é certo encara a soluzón económica en favor d-un numeroso seitor de povoazón secularmente eispoliada por unha minoría semi feudal, non é menos certo, que as necesidades de Galiza, por non cair precisamente como decote no campo dos "intreses nazonaes", ten que sofrir as graves consecuenzas d-ausenza d-unha política galega, que encare os problemas tanto económicos como culturaes que fagan da nosa Terra, un país ceibe, rico e culto.

Como consecuenza d-esta servidume política que nos fai ficar ausentes das realizazóns económicas e culturaes do noso país, temos que emigrar en masa a terras alleas, en procura d-un benestar que non achamos na nosa.

Como dato ilustrativo do que vimos afirmando, vamos a transcribir do libro do economista galego señor Luis Peña Novo, **"Novas Orentazóns Sociaes"**, un anaco do capídoo **"Riqueza Forestal Galega"**.

Eisporta Galiza 20 millóns de pesetas anuaes en madeiras de pino e carballo. Máis esta produición, debemos calificala de moi reduscida, pois a fecundidade do noso chan, e pol-a eistensión dos nosos montes, todos susceitíbeis d-eisplotazón forestal, esa produción deberá de ser dez ou quince veces maor; deberá de constituir a segunda fonte da nosa economía.

Galiza ten 1.200.000 hectáreas de monte sen repovoar, cuia repovoazón en dez anos, costaría 150 millóns de pesetas e en vinte anos, a riqueza forestal creada, tería un valor de 12.000 millóns de pesetas que podería dar un benefizo de 300 millóns..."

Pol-o eisposto, está demáis que falemos da perda d-unha riqueza de miles de millóns de pesetas que chegarían a acadar un rendimento normal en cifras que ao só menzoalas, semeilan fabulosas máis que s-axustan a unha realidade tanxibel si nos atemos a creazón d-unha serie d-industrias antre élas, a do papel, que darían pan e traballo a milleiros de fogares e levarían ao noso país, pol-o camiño do progreso e da prosperidade e n-este senso, podemos referirnos a todal-as ramas da riqueza e do traballo galego. No mar, na gandeiría, nos transportes, portos etc., e sobor de todo, na soluzón do noso grave problema do minifundio, consecuenza dorosa da nosa dependenza da meseta; consecuenza vergonzosa da incapacidade ou mala fé — tanto dá — dos lexisladores hespañoes.

O problema do minifundio na nosa Terra, temos de resolvel-o nós, que somos os que sentimos en carne propia, máis pra élo, é mester que gocemos de liberdade.

Para os governantes hespañoes, —e tamén para os que non son governantes— Hespaña, é Castela, Estremadura, Andalucía, Aragón, Murcia, León.

Galiza, para os políticos hespañoes, é unha terra lonxana, onde cada labrego, ten unha vaca e un anaco de terra. Onde chove moito e pol-o tanto — según don Indalecio— non fan falla canles para regadío... Ademáis, emigran e fan xiros por valor de moitos millóns de pesetas que veñen a xeito para cobrir o déficit...

Proba da iñoranza e despreocupazón que por Galiza senten os políticos hespañoes, vou botar man, do testemoño que nos ofrés un libro d-un político hespañol, para máis señas, socialista.

Trátase de "El Agro Español y sus Moradores", do Sr. Vicente Rodríguez Revilla, da editorial "Ulises", de Madrí.

Aparés éste libro —según verbas do autor,— como queixa aceda, contra os redaitores do proieito da Lei Agraria.

Pois ben. En todo o decorrer do libro, non fai a máis mínima referenza a Galiza, mais onde a cousa chega ao colmo, é no capítulo V, tidoado: "Las Medidas Adoptadas para Combatir el Minifundio", páxina 83, pois inda que pareza ausurdo, e por moito que nos confundamos, Galiza, e o seu tristemente célebre minifundio, non aparés por ningures, nin no texto, nin na eistadística, mais sí, aparés sofrindo **o terribel flaxelo do minifundio:** ¡¡Asombraivos!!... León, Palencia, Zamora, Salamanca, Valladolid, Segovia... (?)

E Galiza? Galiza para o autor do devandito libro, como para a maoría dos políticos hespañoes, non eisiste, ni na **"seición"** latifundios, nin na do minifundio. Galiza, ten unha **"seición"** especial: pagar impostos, dar diputados e ministros treidores a sua Terra, i emigrar en masa...

A degradante conduita dos diputados galegos, entregados a vontade dos partidos políticos hespañoes ao servizo dos intreses proteicionistas dos trigueiros de Castela; do capital que eisplota o carbón d-Asturias, do ferro de Bilbao, dos textiles de Cataluña, e votan presupostos como a canalizazón do Ebro, subterráneos de Madrí, Lei Agraria, mentras o povo galego, ten que emigrar decote, para cobrir cos seus xiros, o dez por cento de realizazóns económicas alleas, que él nin cheira...

Galiza eisiste? Sí. A Galiza nosa, a enxebre, a dos bós e xenerosos, a de Bóveda, Casal, Díaz Valiño, Quintanilla... A que non transa cos treidores colabouracionistas dos nemigos da nosa Patria. A que loita arreo segura do trunfo, xa moi perto, por unha Galiza ceibe, engrandecida pol-a intelixencia e o traballo dos seus fillos.

CASA DURÁN
SOMBREIROS
CAMISAS
BONETERIA
PANTALOS
30 Gral. BOSCH 30
Avellaneda (Piñeiro)
U. T. 22 - 4405

Rotisería 'El Serrano'
☆
XAMONS - CHOURIZOS - etc., etc.
(A MANEIRA DE GALIZA)
NON ESQUEZA: BELGRANO 1949 — Tel. 47-1056

GALEUZCA

por A. Alonso Ríos

Algo novo ten aperecido no mundo hispánico.

As declaracións de Castelao, primeiro, as de Aguirre, dempois, e agora as de Pi i Suñer, foron máis que un forte toque de atención.

..Unha realidade concreta: A unión de Galiza, Euzcadi e Cataluña, firmemente conquerida, foi anunciada ao mundo dende Bos. Aires, Nova-York e Londres.

Unha nova modalidade política, basada na unión, xa feita, dos tres povos do Norte e fitando a estructuración confederal do Estado hespañol.

Unha nova modalidade política que se propón a integración de todol-os povos da Penínsua n-un Estado plurinazonal ibérico.

Unha nova modalidade política que empeza pol-o reconocimento das nazonalidades, e se afirma no consenso, na tolerancia e no respeto recíproco.

Unha nova modalidade política que chama a concordia a todal-os xentes democráticas, antepondo a todo a urxente necesidade de recobrar a Hespaña e de precaverse escontra dos erros do pasado.

Vel-ahí a boa nova dada a coñecer pol-os persoeiros de Galiza, Euzcadi e Cataluña.

Nas duas orelas do Plata, en México e en Chile, Galeuzca domina o panorama político hespañol coma unha vontade firme fronte a vacilación sexal; coma unha ideia crara i-axustada a realidade diante da confusión e das discusións bizantinas; coma unha chamada i-un exemplo de concordia en sustitución dos enconos i-abafantes aldraxes.

Non vale que os centralistas pretendan acocharse detrás da cortina de fume das suspicacias e das afirmacións gratuitas. Galeuzca fala craro e chama as cousas pol-o seu nome.

Fora, pois, co espantallo do "separatismo". *Falar de "separatismo" é amostrar febleza, é pór espantabobos en lugar de aducir razons.*

Se o centralismo é bo, deben amostrarse as suas ventaxes.

Se o federalismo é ruin, hai que señalar a suas fallas.

O federalismo é máis unionista que o centralismo. Este encadea os corpos, aquel une as almas.

O centralismo fai unha lei uniforme para povos diferentes. O federalismo deixa a cada povo o dereito de facer as leis que lle conveñan, as leis que se axeiten as suas necesidades.

O centralismo é o xastre que fai os traxes todos da mesma medida, e que lle quedan longos aos pequenos, e curtos aos grandes.

O federalismo é o xastre que lle fai a cada un o traxe a medida do seu corpo.

Galeuzca rechaza o centralismo porque entende que son as leis as que deben axeitarse as necesidades dos povos, e non éstas as eisixencias das leis.

Galeuzca rechaza o separatismo, a división d-Hespaña en pequenos estados illados, porque aspira a que Galiza, Euzcadi Ctaluña formen c-os outros povos de Hespaña un Estado forte que garantice a liberdade de todos, favoreza a súa solidaridade á encánbe as sua relacións económicas e culturaes c-os povos dos demáis estados.

Galeuzca quere que haxa acordo entre a realidade hespañola i-a sua orgaización xurídica. I-esto non é separatismo. Esto é cordura. Esto é bon senso. Esto é por as normas d-acordo c-os feitos.

Hespaña non é uniforme, senón varia. A lexislación que rixa aos seus povos non pode ser uniforme, senon axeitada a cada un d-eles.

Hespaña non é soio Castela; Galiza tamén é Hespaña, Euzcadi temén é Hespaña, Cataluña tamén é Hespaña.

Os intereses, os valores culturaes galegos, vascos e catalàns son intereses e valores culturaes españoles o mesmo que os intereses e valores casteláns.

As costas, os vales i-as montañas galegas, vascas e catalàns son tan hespañolas com-as chanuras casteláns

A realidade é que en Hespaña hai nacións distintas e tamén variedades rexionaes. E tal diversidade non se pode arrasar con unha lei uniforme. Este é o erro, casi podería decirse o crime, que quere perpetrare o centralismo.

Este erro, a terquedade de persistir n-este ausurdo é a causa fundamental de todol-os males de Hespaña.

O centralismo cerra os ollos para non ver o feito da diversidade nazonal; e, loitando escontra da corrente, quere facer de toda Hespaña unha chanura castelán. I-esto sin dar tempo a que se esbargallen as montañas e se sequen os mares...

Máis Galeuzca ve craro que estas distintas nacións, co-as suas variedades rexionaes, poden e deben integrarse n-un grande Estado hespañol, ao que, andando ben as cousas, inda sería doado esperar se lle unira Portugal.

I-este pensamento realista de Galeuzca, i-o seu chamado a concordia, son a base do novo ideario e do novo clima político que hoxe conmove ao republicanismo hespañol, dentro e fora d-Hespaña.

Galeuzca *está en marcha animada pol-o máis afervoado patriotismo galego, vasco, catalán e hespañol.*

Galeuzca *non vai a dividir a Hespaña,* nin a facer de ela unha Castela grande.

Galeuzca *vai a unir cordial e políticamente aos povos da Península, n-un plano d-enteira igualdade, e levantar o grande Estado Republicano Español.*

Galeuzca *vai a unir a todol-os españoles, non na escravitude totalitaria, senon* na libertade democrática dos homes e dos povos.

DO MANIFESTO DO PARTIDO GALEGUISTA DO ANO 1932

O PODER E GALIZA

Quixéramos que Galiza recobrase de cheo a sua personalidade, tornando a posesión íntima d-unha aspiración integral. A tal fin compre que renovemos n-esta data o noso xuramento de espertar ,por todol-os oidos, a fé nos destinos da raza.

Por eso non cobizamos o poder, coma os partidos centraes ou centralizados, nin aceptamos "delegacións de poder", cal fan os seus afiliados. Quen as percure non está co noso Partido. Pra eles os repartos e as "melloras"; pra nós esté traballo xordo de crear un país novo; pra nós esta laboura escura de berrar, día a día, diante da masa galega, "d'escravos e de ilotas", a consiña que ergue aos povos adurmiñados":

"Galegos o poder é Galicia".

APELACION A MOCEDADE

Rapaces de Galicia: Tendes unha patria nova que descubrir como Olaf, o navigante do norte; tendes unha patria vella que redimir como os irmáns irlandeses.

Na crisis de valores que hoxe fai arrepiar ao mundo, temos dereito a agardar de vós un pulo de efeitivo renovamento. Non sedes coma eses tristes universitarios sen rumbo, profesionaes do dominó, recontadores de votos, sempre a enrolarse en todol-os arrivismos. Vós, non.

Galicia ,dentro de poucos anos, estará nas vosas máns. Sedel-os técnicos das cooperativas campesinas e peixeiras, e do colectivismo forestal da nosa Terra. Da escola faredes o instrumento máis eficaz da cultura gallega, para empregalo a fondo na obra de renovar o esprito da nosa xente.

E vós tendes de ser os políticos da nosa limpa democracia de pequeno povo ceibe e xeneroso. Ceibe, n-unha Hespaña que tamén se reanime, e se liberte das taras hestóricas productoras da sua presente decadenza.

Pra tan xurdia laboura tendes que ser vós os que formedes a vosa propia xeneración. Que teñan as vosas arelas todo o xenio iluminado dos românticos e haxa nas vosas testas a precisión dos novos estudos. E nos ollos a ledicia de erguer o moimento eterno da nosa cultura.

¡Adiante, pol-a Terra e pol-a Libertade!

UN MAÑAN DE SACRIFICIO

O ideal de refaer un povo é obra de xeneracións, que outorga, é certo a ledicia creadora do traballo, pero non o trunfo brillante da política profesional.

Que ninguén veña a nós en percura do medro ou levado pol-a cobiza d omando. Non queremos perto de nós a clientela dos arrivistas ,ou dos nou preparados. Quen veña a traballar connosco traia na frente un ideal de Patria e ben chantado no peito un soño de renunciamento.

Diante nos soio hai galegos. Non podemos estabrecer castes. Pra todos, amigos ou adversarios, n'esta hora solene ,unha aperta cordial de irmandade na Patria. Galegos: ¡Terra e Libertades!

Temos de modelar o esprito coleitivo de Galiza botando d-ele toda cras de servilismo, indoenza e apoucamento en que nos sumiu o poder ausorbente do centralismo.

La Universidad N[acional]

por ELOY LUIS-AN[DRÉ]

Para formar un pueblo hace falta un verbo, un pensamiento, una voluntad de vivir, de vivir históricamente, un corazón que diga ahora... Un verbo un pensamiento, es decir, una mentalidad formada por elegidos —no una minoría selecta— que sea heraldo y guía, ruta y propulsor, faro que oriente y palanca que mueva.

La Universidad nacional gallega ha de responder a eso: ha de congregar en su seno los hombres elegidos, los superhombres, no los zarandeados en la cernidora de la mediocridad, aquellos que, teniendo alma de artistas, sepan ser escultores de almas, con corazón de héroes, que sepan hacer de la cultura cruzada de voluntad con fe de mártires y santos, sepan abnegarse en lo inefable, en lo elevado, en lo sublime, plasmando el ideal y los destinos de un pueblo.

¿Es eso nuestra Universidad compostelana? ¿Es lo que era Tara y es hoy Dublín en la Isla de los santos, de los sabios y de los héroes irlandeses, donde el ser poeta, filósofo, jurista, teólogo y militar, era instituirse en valor de jerarquía? ¿Es lo que fué y sigue siendo Coimbra respecto a la vida de nuestro pueblo hermano? ¿Sigue las huellas de Rennes en Bretaña y las de Gante en Bélgica, o las de Ginebra y Zurich en Suiza? La Universidad compostela es el **Santo sepulcro** de su saber pretérito; es el horno donde se tuesta y se dora la mediocridad espiritual de nuestra clase media, donde se abrasan las ilusiones juveniles, en vez de acrisolarse y purificarse en la lucha y en la adversidad. **Es fábrica y taller de boticarios, médicos y abogados: fábrica sin alma, taller sin espíritu de maternidad. ¡Alma máter! ¡Alma máter! ¡Alma máter gallega! Tú vives hoy en orfandad.**

En los discursos de Fichte a la Nación alemana, alienta y late la aspiración de formar el espíritu de un pueblo desconcertado por una derrota. Es el grito de protesta contra las bayonetas de Napoleón. En su **"Joven India"**, Gandhi, al hablarnos de la Universidad nacional de Gujerat, organizada en Ahniedabad, traza el programa de la Universidad nacional, que ha de ser voz de protesta "contra la injusticia británica y baluarte para defender el honor nacional indio". Esta Universidad se inspira en los ideales nacionales de una India unida. Representa el espíritu de tolerancia entre el Dharma y el Islam, "quiere salvar las lenguas indígenas del olvido inmerecido y construir el origen de la regeneración nacional y de la cultura india; considera que el estudio sistemático de las culturas asiáticas, no es menos esencial, para adquirir una educación perfecta, que el de las ciencias occidentales"... Aspira a "descubrir dónde se encuentra el manantial de la fuerza para la nación. No se propone solamente nutrirse de antiguas culturas o copiarlas; más bien espera crear una cultura nueva, basada sobre las tradiciones y enriquecida por la experiencia de los tiempos más cercanos". Representa la síntesis de las diferentes culturas según el **Swadhesi**, que armoniza las indígenas en las exóticas, no la imposición brutal de una sobre otras, según el modelo occidental que produce la unidad artificial y forzada. "El espíritu de independencia se desenvolverá no solamente por el estudio de la religión, de la política y de la historia, sino también por la preparación profesional, que es lo único que puede dar a la juventud la independencia económica y el apoyo que procura el respeto de sí mismo". La Universidad, según Gandhi, ha de ser el eje y centro de gravedad de todos las escuelas indias, el hogar fraternal para todas las clases sociales, donde las inteligencias de los pobres y las de los ricos, aprendan a cultivarse en hermandad para entenderse. Hay que desechar las Universidades del Gobierno, que sólo sirven para ejercer el monopolio cultural y valorizar falsamente la cultura, cuyo efecto es pernicioso por estar controlada su actuación por poderes políticos extraños.

Una Universidad debe ser un vivero de cultura e inquietudes

Una educación de clase, burguesa exclusivamente, el monopolio de una cultura extraña y el abandono de la propia, el desprecio de la materia y del trabajo manual en las instituciones docentes, llevan a un literatismo peligroso, que deja **destruídas** las almas y los corazones de los jóvenes para el resto de su vida. Cultura de tal naturaleza es eminentemente desmoralizadora, disipadora y corruptora. "Un valor académico, dice Gandhi, sin práctica, es como un cadáver embalsamado, quizá muy agradable para contemplarlo, pero sin nada que pueda inspirar o ennoblecer. Mi religión me prohibe rebajar o desdeñar las otras culturas. De igual modo que me compele a que me sature de la mía y la viva bajo pena de suicidio civil". ¡Bajo pena de suicidio civil! Es decir, que aquella Universidad, que convierte el galleguismo en tópico, en mera fruición roedora, de ratón de biblioteca, o en monótono canto de chicharra erudita, cuando no en croar de rana en charca cenagosa, no cumple su misión histórica, su misión divina. Aquella Universidad, que es mero órgano de la cultura castellana, pero no plantel y vivero de la cultura gallega, es un **cementerio de vivos**, como decía Avendaño, de la ciudad de Compostela, no un campo capaz de florecer una cultura bajo la égida de una estrella, de la estrella del ideal gallego. ¡Sepulcro, sarcófago..., ciudad de los muertos! No cuna, hogar, templo y jardín, no germinal, para las nuevas generaciones.

Siempre he visto una pugna subconsciente entre el espíritu gallego y el espíritu compostelano, desde Gelmírez acá. La Mitra, el Cabildo y el Seminario, anularon, ensombrecieron, se tragaron a la Universidad. La Universidad de Santiago, como la Audiencia de La Coruña, de-

La Universidad Nacional Gallega

por ELOY LUIS-ANDRE

Para formar un pueblo hace falta un verbo, un pensamiento, una voluntad de vivir, de vivir históricamente, un corazón que diga ahora... Un verbo un pensamiento, es decir, una mentalidad formada por elegidos —no una minoría selecta— que sea heraldo y guía, ruta y propulsor, faro que oriente y palanca que mueva.

La Universidad nacional gallega ha de responder a eso: ha de congregar en su seno los hombres elegidos, los superhombres, no los zarandeados en la cernidora de la mediocridad, aquellos que, teniendo alma de artistas, sepan ser escultores de almas, con corazón de héroes, que sepan hacer de la cultura cruzada de voluntad con fe de mártires y santos, sepan abnegarse en lo inefable, en lo elevado, en lo sublime, plasmando el ideal y los destinos de un pueblo.

¿Es eso nuestra Universidad compostelana? ¿Es lo que era Tara y es hoy Dublín en la Isla de los santos, de los sabios y de los héroes irlandeses, donde el ser poeta, filósofo, jurista, teólogo y militar, era instituirse en valor de jerarquía? ¿Es lo que fué y sigue siendo Coimbra respecto a la vida de nuestro pueblo hermano? ¿Sigue las huellas de Rennes en Bretaña y las de Gante en Bélgica, o las de Ginebra y Zurich en Suiza? La Universidad compostela es el **Santo sepulcro** de su saber pretérito; es el horno donde se tuesta y se dora la mediocridad espiritual de nuestra clase media, donde se abrasan las ilusiones juveniles, en vez de acrisolarse y purificarse en la lucha y en la adversidad. **Es fábrica y taller de boticarios, médicos y abogados: fábrica sin alma, taller sin espíritu de maternidad. ¡Alma máter! ¡Alma máter! ¡Alma máter gallega! Tú vives hoy en orfandad.**

En los discursos de Fichte a la Nación alemana, alienta y late la aspiración de formar el espíritu de un pueblo desconcertado por una derrota. Es el grito de protesta contra las bayonetas de Napoleón. En su "**Joven India**", Gandhi, al hablarnos de la Universidad nacional de Gujerat, organizada en Ahniedabad, traza el programa de la Universidad nacional, que ha de ser voz de protesta "contra la injusticia británica y baluarte para defender el honor nacional indio''. Esta Universidad se inspira en los ideales nacionales de una India unida. Representa el espíritu de tolerancia entre el Dharma y el Islam, "quiere salvar las lenguas indígenas del olvido inmerecido y construir el origen de la regeneración nacional y de la cultura india; considera que el estudio sistemático de las culturas asiáticas, no es menos esencial, para adquirir una educación perfecta, que el de las ciencias occidentales"... Aspira a ''descubrir dónde se encuentra el manantial de la fuerza para la nación. No se propone solamente nutrirse de antiguas culturas o copiarlas; más bien espera crear una cultura nueva, basada sobre las tradiciones y enriquecida por la experiencia de los tiempos más cercanos". Representa la síntesis de las diferentes culturas según el Swadhesi, que armoniza las indígenas en las exóticas, no la imposición brutal de una sobre otras, según el modelo occidental que produce la unidad artificial y forzada. "El espíritu de independencia se desenvolverá no solamente por el estudio de la religión, de la política y de la historia, sino también por la preparación profesional, que es lo único que puede dar a la juventud la independencia económica y el apoyo que procura el respeto de sí mismo". La Universidad, según Gandhi, ha de ser el eje y centro de gravedad de todos las escuelas indias, el hogar fraternal para todas las clases sociales, donde las inteligencias de los pobres y las de los ricos, aprendan a cultivarse en hermandad para entenderse. Hay que desechar las Universidades del Gobierno, que sólo sirven para ejercer el monopolio cultural y valorizar falsamente la cultura, cuyo efecto es pernicioso por estar controlada su actuación por poderes políticos extraños.

Una Universidad debe ser un vivero de cultura e inquietudes

Una educación de clase, burguesa exclusivamente, el monopolio de una cultura extraña y el abandono de la propia, el desprecio de la materia y del trabajo manual en las instituciones docentes, llevan a un literatismo peligroso, que deja **destruídas** las almas y los corazones de los jóvenes para el resto de su vida. Cultura de tal naturaleza es eminentemente desmoralizadora, disipadora y corruptora. "Un valor académico, dice Gandhi, sin práctica, es como un cadáver embalsamado, quizá muy agradable para contemplarlo, pero sin nada que pueda inspirar o ennoblecer. Mi religión me prohibe rebajar o desdeñar las otras culturas. De igual modo que me compele a que me sature de la mía y la viva bajo pena de suicidio civil''. ¡Bajo pena de suicidio civil! Es decir, que aquella Universidad, que convierte el galleguismo en tópico, en mera fruición roedora, de ratón de biblioteca, o en monótono canto de chicharra erudita, cuando no en croar de rana en charca cenagosa, no cumple su misión histórica, su misión divina. Aquella Universidad, que és mero órgano de la cultura castellana, pero no plantel y vivero de la cultura gallega, es un **cementerio de vivos**, como decía Avendaño, de la ciudad de Compostela, no un campo capaz de florecer una cultura bajo la égida de una estrella, de la estrella del ideal gallego. ¡Sepulcro, sarcófago..., ciudad de los muertos! No cuna, hogar, templo y jardín, no germinal, para las nuevas generaciones.

Siempre he visto una pugna subconsciente entre el espíritu gallego y el espíritu compostelano, desde Gelmírez acá. La Mitra, el Cabildo y el Seminario, anularon, ensombrecieron, se tragaron a la Universidad. La Universidad de Santiago, como la Audiencia de La Coruña, degeneraron en dos instituciones del Reino, no en dos sillares firmes del espíritu nacional gallego.

La Universidad compostelana se hizo para una casta de catedráticos compostelanos. La cultura se hizo privilegio de familias, valor hereditario a base de la sangre, fruto y blasón de parentesco. Así como el Cabildo fué y sigue siendo ciudadela del espíritu castellano, que hace huir en desbandada a los canónigos gallegos, nuestro templo de Minerva, tiene un sacerdocio doméstico, que perpetúa la función docente, matando en germen el espíritu de investigación, hijo de la libertad. Nada embrutece tanto como la conciencia del privilegio y de la santidad de los derechos adquiridos.

Es doloroso hablar así, pero es más doloroso ver convertidos en opresores o en instrumentos de opresión a los que debieran ser redentores y Prometeos de ideales, los que debieran ser generadores y mentores del ideal nacional gallego. Así la juventud se educará para la vida práctica, para llegar pronto, para colocarse, para figurar, para hacer carrera, para vivir... ¿Para vivir? Eso no, para embrutecerse en un vivir indigno de la persona humana. En un vivir a base de farsa, mediocridad, trivialidad, petulancia, solemnidad y ropa bien confeccionada. El Sartor Resartus, tiene un capítulo inédito en Santiago, donde son institución los sastres.

¿Qué reivindicaciones, qué cruzadas, qué frondas germinaron y formaron cuerpo y vida en las cátedras de la Universidad gallega? Montero Ríos empalmado con Gelmírez y Bugallal; es decir, el espíritu de los muertos, ingerto en el apetito felino de los vivos, sigue pesando sobre los jóvenes. Con un tentáculo, en Madrid, otro en La Coruña y otro en Santiago, se troquela la futura pléyade de abogados, jueces, registradores y notarios gallegos.

Divorcio entre la Universidad y Galicia

Curas, médicos y maestros, a embrutecerse a las aldeas, sin el menor empeño de hacer cruzada redentora contra la incultura para elevar la aldea. Divorcio entre la Universidad gallega y los ideales eternamente jóvenes de Galicia. Privilegio de saber para los ricos. Esclavitud de tinieblas para los pobres. Destierro de la propia lengua de las cátedras de la Universidad. ¿El Folck-loore? ¿La Etmografía? ¿La Psicología colectiva? Tópico para matar los ocios, breviario de solitarios intelectuales. El derecho gallego, la religión gallega, el arte gallego, la ética gallega, la economía gallega, la ciencia gallega, la técnica gallega. Sintagmas de cultura, cuyo germen está sepulto, pero no yerto bajo los surcos de la Historia, que esperan los besos del sol, el fulgir de la verdadera estrella del ideal gallego, la vía láctea de su destino; no los símbolos muertos, de la leyenda dorada de un sepulcro y de un apóstol peregrino, que Proteo transformó en caballero andante de la Reconquista española. ¿Brañas y Porteiro? Dos relámpagos de la reivindicación nacional. Margaritas deshojadas por la adversidad, marchitas por la muerte, esperanzas tragadas por la garganta insaciable del sarcófago. La leyenda compostelana sabe casar secretamente el culto a la muerte y los ideales exóticos **—catolicismo, castellanismo, medievalismo...—**; no supo cuajar, ni congregar en un cuerpo de doctrina viva el decálogo de las reivindicaciones gallegas. De la ciudad del Apóstol, de ese sepulcro de extrañas tradiciones, pudo surgir una cultura, un ideal vivo y redundante, una fuerza redentora, una gesta histórica para un pueblo. ¿Y qué surgió? Un político que hizo la ley del matrimonio civil, la paz de París, algunos canónigos y obispos, la dinastía de reserva y de baldón del bugallalismo, que, de soldado mercenario, se hizo el amo; algunos magistrados del Supremo, hornadas de diputados monosilábicos y los famosos refranes de **''todos matamos a Meco"** y **"borrón y cuenta nueva"**. ¡Mediocridad, mediocridad! ¡Estúpida mediocridad! ¡Madre impur de perversidad! Santiago de Compostela: Un **De profundis**, un **Miserere**, no un **Glorian excelsis**, o **Sursum Corda**. Epopeya de piedras negras, que ensombrecen las alboradas del alma.

Procuremos

Os acontecementos dos derradeiros días puxeron novamente o problema hespañol nun primeiro plano de interés internacional. Até esas xentes que finada a loita fixeron o gueiro dos seus ideaes esperar tranquilos a que outros lles preparahan o viaxe de volta, esta vegada despertaron e xa comenzan a soñar con un goberno civil onde exercitar o seu poderío de emperador de provincia, ainda que para elo, ou para outros mesteres máis baixos, teñan que rendir pleitesía a un amiño.

Pol-as declaracións dos distintos persoeiros que se viñeron sucedendo nos diarios, parescería que se pensaba aitivar as xestións que diversos seitores republicans veñen facendo en procura dunha solución que permita coordinar os esforzos das distintas tendencias. Máis por desgracia un análixis ouxetivo d-esas mesmas declaracións, fainos coidar que até agora ningún partido político central achou ainda un vieiro factible para solucionar ese problema. Somentes os representantes de Galeuzca demostraron até agora, a través das suas declaracións, unha nidia visión política do problema hespañol e a súa capacidade creadora ao eistructurar un programa que permita coordinar as aspiracións dos distintos povos para unha aición común. Esta claridade de visión queda refleixada nas verbas dun dos representantes de Galeuzca ao afirmar: "Estamos agardando que os republicáns hespañoes cheguen a un acordo e nomeen un xefe para tratar con ele". Ma-

…acional Gallega

…ANDRE

…generaron en dos instituciones del Reino, no en dos sillares firmes del espíritu nacional gallego.

La Universidad compostelana se hizo para una casta de catedráticos compostelanos. La cultura se hizo privilegio de familias, valor hereditario a base de la sangre, fruto y blasón de parentesco. Así como el Cabildo fué y sigue siendo ciudadela del espíritu castellano, que hace huir en desbandada a los canónigos gallegos, nuestro templo de Minerva, tiene un sacerdocio doméstico, que perpetúa la función docente, matando en germen el espíritu de investigación, hijo de la libertad. Nada embrutece tanto como la conciencia del privilegio y de la santidad de los derechos adquiridos.

Es doloroso hablar así, pero es más doloroso ver convertidos en opresores o en instrumentos de opresión a los que debieran ser redentores y Prometeos de ideales, los que debieran ser generadores y mentores del ideal nacional gallego. Así la juventud se educará para la vida práctica, para llegar pronto, para colocarse, para figurar, para hacer carrera, para vivir... ¿Para vivir? Eso no, para embrutecerse en un vivir indigno de la persona humana. En un vivir a base de farsa, mediocridad, trivialidad, petulancia, solemnidad y ropa bien confeccionada. El Sartor Resartus, tiene un capítulo inédito en Santiago, donde son institución los sastres.

¿Qué reivindicaciones, qué cruzadas, qué frondas germinaron y formaron cuerpo y vida en las cátedras de la Universidad gallega? Montero Ríos empalmado con Gelmírez y Bugallal; es decir, el espíritu de los muertos, ingerto en el apetito felino de los vivos, sigue pesando sobre los jóvenes. Con un tentáculo, en Madrid, otro en La Coruña y otro en Santiago, se troquela la futura pléyade de abogados, jueces, registradores y notarios gallegos.

Divorcio entre la Universidad y Galicia

Curas, médicos y maestros, a embrutecerse a las aldeas, sin el menor empeño de hacer cruzada redentora contra la incultura para elevar la aldea. Divorcio entre la Universidad gallega y los ideales eternamente jóvenes de Galicia. Privilegio de saber para los ricos. Esclavitud de tinieblas para los pobres. Destierro de la propia lengua de las cátedras de la Universidad. ¿El Folck-loore? ¿La Etmografía? ¿La Psicología colectiva? Tópico para matar los ocios, breviario de solitarios intelectuales. El derecho gallego, la religión gallega, el arte gallego, la ética gallega, la economía gallega, la ciencia gallega, la técnica gallega. Sintagmas de cultura, cuyo germen está sepulto, pero no yerto bajo los surcos de la Historia, que esperan los besos del sol, el fulgir de la verdadera estrella del ideal gallego, la vía láctea de su destino; no los simbolos muertos, de la leyenda dorada de un sepulcro y de un apóstol peregrino, que Proteo transformó en caballero andante de la Reconquista española. ¿Brañas y Porteiro? Dos relámpagos de la reivindicación nacional. Margaritas deshojadas por la adversidad, marchitas por la muerte, esperanzas tragadas por la garganta insaciable del sarcófago. La leyenda compostelana sabe casar secretamente el culto a la muerte y los ideales exóticos —**catolicismo, castellanismo, medievalismo...**—; no supo cuajar, ni congregar en un cuerpo de doctrina viva el decálogo de las reivindicaciones gallegas. De la ciudad del Apóstol, de ese sepulcro de extrañas tradiciones, pudo surgir una cultura, un ideal vivo y redundante, una fuerza redentora, una gesta histórica para un pueblo. ¿Y qué surgió? Un político que hizo la ley del matrimonio civil, la paz de París, algunos canónigos y obispos, la dinastía de reserva y de baldón del bugallalismo, que, de soldado mercenario, se hizo el amo; algunos magistrados del Supremo, hornadas de diputados monosilábicos y los famosos refranes de "**todos matamos a Meco**" y "**borrón y cuenta nueva**". ¡Mediocridad, mediocridad! ¡Estúpida mediocridad! ¡Madre impur de perversidad! Santiago de Compostela: Un **De profundis**, un **Miserere**, un **Glorian excelsis**, o **Sursum Corda**. Epopeya de piedras negras, que ensombrecen las alboradas del alma.

A Nosa Esquerda non Toleramos Ninguen

por Vázquez da Xesta

Si esquerda quer dicer avance e non conformismo, si por Partido de esquerda é estar na vangarda no pranteamento dos problemas capitaes de un povo, nós son toleramos ninguén a nossa esquerda...

(Do manifesto galeguista pubricado o 11 de Nadal do 1932.)

Asín falaban e obraban os patriotas galegos onte, herdeiros das inquedanzas do antonce, dende Viriato, pasando por Prisciliano, até hoxe; asín falan e labouran agora cántos senten a Patria por cima das comenencias persoaes.

O Galeguismo é un sentimento patriótico no esgrevio senso da verba, e ten o seu alicerci no cerne da vida do noso povo. I o Partido Galeguista é a espresión ou canle político dun programa mínimo axeitado as posibilidades do intre. Mais o que prima nos galeguistas é o sentimento patriótico. Nun galeguista todo fica subordinado ao interés supremo do povo galego. O ben común de Galiza é o guieiro de todal-as suas aicións.

Cando o sentimento patriótico inspira as nosas aicións, os intereses de casta, os previlixios sociaes i económicos, as tradicións pousadas no oprobio e na servidume, fican esmendrelladas. Porque o patriotismo é carne i espírito do povo feito anceio creador de superación constante, de millora moral e material. En todol-os tempos i en todol-os povos, o seu progredir, foi obra dos patriotas.

A dinidade dun povo manifféstase pol-o seu patriotismo; mais non por ise "patrioterismo" de Estado, abstraito, produto dunha cerebración, senón pol-a sinxela espresión do sentir e de ser na identificación total coa dór e a ledicia do povo, que traballa e que sobre, que canta e que rí; é o povo aldraxado e famento a verdadeira hucha santa do patriotismo. Porque a idea patriótica é a resultante dos anceios de millora e do instinto de vivir con dinidade humán.

Un patriota galego non pode circunscribir sua aición a un programa político axeitado a intereses alleos a sua Terra. Os principios ideolóxicos poden ser comúns a todol-os povos do Universo; pero os programas e direicións partidarias teñen que nascer en Galiza e para Galiza. Os partidos políticos que non xurden da mesma comunidade da que pretenden sel-a sua espresión, non son outra cousa que tinglados eleitoreiros, mantidos por homes incapaces de pensar pol-a sua conta. Por exempro, os partidos políticos hespañoes que, baixo difrentes carátulas, atuaron en Galiza até agora, non nasceron na nosa Patria nen foron creados pol-a opinión galega, nen xurdiron das necesidades galegas. Logo, todos, sen esceición, son alleos aos intereses da nosa Terra. Chámense como quieran, será sempre xogo de palabras, pois mentras non xermolen do mesmo celme do povo galego e non axeiten seu facer ao ritmo de vida déste, son indinos de terse en conta.

¿Qué agardan os republicáns, socialistas e comunistas galegos dentro dos partidos estataes hespañoes? ¿Esperan que dende Madrid lle resolvan os problemas galegos e lles sirvan a revolución de acordo a suas ideoloxias nunha bandexa? Ou é que o lastre da servidumbre no-nos deixa vivir sen amos?? ¿Coidan que Martínez Barrio, Indalecio Prieto ou Dolores Ibarruri, desvencellados enteiramente dos problemas do povo galego, lles van procurar solución? ¿Non adeprenderon ren nos dous parlamentos da segunda República? E' acaso que non eisiste Galiza cunha cultura, cunha economía, con un povo diferenciados, cuios problemas atópanse contrapostos, moitas veces, aos doutros povos hespañoes?

"O ouxetivo principal dun Partido político é procurar a apricación daqueles principios filosóficos e xurídicos que o informan a realidade; mais non a unha realidade calquera, senón a unha realidade social determiñada e concreta". E sendo Galiza unha realidade social determiñada e concreta non enxerguemos a teima de algúns galegos que se oustinan en agardar que os alleos lles arranxen os problemas da sua Patria.

En todol-os países e, máis aínda nos que fican asabollados dende fai séculos, abondan xentes dispostas a servidume. Cando no abrente se alvisca a liberdade, paresce que senten saudade dos amos. Isto a nós no-nos pón inquedos. O que nos inqueda é o desexo por coñecer a fórmula máxica dos "Benfaitores" políticos alleos para a defensa dos dereitos do povo galego. Apontamos este anceio porque sería un miregre na historia dos Partidos políticos hespañoes, nascidos en Madrid e mantidos de ficcións con adxetivos ao uso, romper as tradicións das frases feitas. Mais, non. Isto non vai a ocurrir, porque a realidade galegga somentes Partidos escrusivamente galegos, sen amos nen intereses alleos, poden determiñala.

E' aí a onde arelamos chegar os galeguistas. Dispois, nun xogo limpo e democrático, ven a belixerancia dos Partidos na loita pol-as angueiras patrias: Sempre de cara aos problemas espiritoaes e materiaes da nosa Terra: Galiza nos beizos, Galiza no corazón, Galiza no cerebro.

O vieiro dun patriota é unha liña reita e sua conduta un ronsel transparente: Non hai máis intereses que os do povo.

Velaí o por qué a esquerda dun patriota non pode haber ninguén.

Procuremos Solucións Realistas

por M. Pedreira

Os acontecementos dos derradeiros días puxeron novamente o problema hespañol nun primeiro plano de interés internacional. Até esas xentes que fiñada a loita fixeron o gueiro dos seus ideaes esperar tranquilos a que outros lles prepararan o viaxe de volta, esta vegada despertaron e xa comenzan a soñar con un goberno civil onde exercitar o seu poderío de emperador de provincia, ainda que para elo, ou para outros mesteres máis baixos, teñan que rendir pleitesía a un amiño.

Pol-as declaracións dos distintos persoeiros que se viñeron sucedendo nos diarios, paresceria que se pensaba aitivar as xestións que diversos seitores republicans veñen facendo en procura dunha solución que permita coordinar os esforzos das distintas tendencias. Máis, por desgracia un análixis ouxetivo d-esas mesmas declaracións, fainos coidar que até agora ningún partido político central achou ainda un vieiro factible para solucionar ese problema. Somentes os representantes de Galeuzca demostraron até agora, a través das suas declaracións, unha nidia visión política do problema hespañol e a súa capacidade creadora ao estruturar un programa que permita coordinar as aspiracións dos distintos povos para unha aición común. Esta claridade de visión queda reflexada nas verbas dun dos representantes de Galeuzca ao afirmar: "Estamos agardando que os republicáns hespañoes cheguen a un acordo e nomeen un xefe para tratar con ele". Velaiquí retratados a unidade de criterio e outo senso político dos vascos, catalans e galegos.

Por desgracia o senso común que se refleixa en Galeuzca, non paresce eisistir no campo republicán. N-ele vense con claridade de duas correntes ben distintas máis igoalmente lonxe da realidade. Namentras unha siguen facendo coto fechado do seu grupo, até o punto de tratar de impor as suas concepcións particulares e ainda persoales, outro grupo en troques soña con unha unidade amplia, coase que diríamos incomensurable, con un conglomerado amorfo e ausurdo, que nos fai lembrar a frase leruxista de triste memoria: Hay que ampliar la base de la República.

Esa ampliación da base costoulle a República moito sangue. Foi unha porta falsa por onde os nemigos de réximen subiron ao poder para anular todal-as conquistas logradas. Todos estivemos d-acordo entón, e nós seguímolo estando agora, que aquelo foi un erro político gravísimo e ainda unha traición. Eses políticos da unidade sin fronteiras parescen esquecelo ou, consecuentes co pensamento de Ganivet, queren insistir unha vegada máis no mesmo erro.

Consideramos razonabel e necesario que se pense n-unha unidade amplia, e nós desexamos que así se faga. O movemento de Galeuzca é precisamente o aporte dos povos catalán, vasco e galego para facilitar unha solución axeitada. Máis a amplitude d-esa unidade ten de estar limitada pol-o senso común e basada en fundamentos lóxicos e sólidos. Dubidamos que haxa mioleira humán capaz de achar a posibilidade d-unha colaboración fructífera entre os republicáns e xentes da mentalidade d-un Gil Robles ou ainda máis retrógradas, pois sería imposible elaborar un programa mínimo que lograse unha coincidencia nas aspiracións de xentes de ideoloxías tan dispares. Unha unidade así construída non pasaría de ser unha novidade de fantasía, sin efeitividade nin consistencia ningunha. E depois das doorosas eisperencias que ten no seu haber, o povo hespañol non está xa para utopías, nin para elucubracións mentaes de xentes que fan política de tragueitadores.

FALA O PRESIDENTE DO CONSELLO NACIONAL DE CATALUÑA

O señor Carlos Pi y Suñer, presidente do Consello Nacional Catalán, ex-alcalde de Barcelona e Ministro Republicán, manifestou que o movimento clandestino chamado Frente Nacional Catalán está perfeitamente orgaizado e conta co apoio da vasta maoría dos cataláns, pois ademáis de ser contrario ao réximen de Franco é de caraiter autonomista. O seu programa contempla a colaboración cos movementos semellantes autonomistas de Vasconia e de Galicia na aición derradeira para derrubar ao goberno de Franco e subseguente cooperación estreita cos seitores democráticos hespañoes para formar un estado federal.

Dixo tamén que un feito ben recoñecido que Cataluña contitue o máis noxento dos probremas que afronta Franco, debido ao temperamento levantisco e indoblegabel dos cataláns. A resistencia clandestina comezou a orgaizarse dende a termiñación da guerra civil e arrecadou un afervoado impulso cando o presidente de Cataluña, Luis Companys, foi executado pol-o goberno de Franco.

O "Consell Nacional de Catalunya" que preside Pi y Suñer conta co apoio dos cataláns residentes no eistranxeiro, particularmente no hemisferio occidental i-en Inglaterra. Son moi numerosos os seus adherentes antre as coleitividades cataláns da Argentina, Chila, Uruguay, Colombia, México, repúblicas centroamericanas e Cuba.

Discurso do Dr. Serra Moret no homaxe a Companys en Montevideo

En abril del año pasado, al conmemorarse en Montevideo la proclamación de la República Española tuvimos oportunidad con mis amigos Aldasoro y Castelao, de hablaros desde esta emisora uruguaya de uno de nuestros problemas afectivos, porque sabíamos que este pedazo de humanidad que es el Uruguay sentía un cordial interés para todos los problemas que son fundamentalmente humanos.

Y qué problema máshondo existe en nuestra vida que el de poder producirse cada uno con su propio ser, con su propia alma, con su propia esencia, en cada momento de su historia, siguiendo su línea a través de los tiempos y articulando su ritmo con el de esta dolida humanidad que bien puede entendernos?

No es tanto cuestión de discutir ciertos nombres y ciertas épocas de la historia. Es cuestión de dilucidar los sentimientos de cada uno.

Señores: Estamos hablando en nombre de Galeuzca, de esta Galeuzca que también se ha constituído aquí, en Montevideo y que reune a nuestros connacionales que aquí conviven con los uruguayos, recordando cada uno a su patria respectiva.

Algunos se preguntarán ¿qué quier decir Galeuzca? No vamos a contestar con una definición filológica o con el detalle de lo que cada uno de nuestros pueblos desee o aspire, sino en los términos generales en que pueden comprenderse los grandes problemas humanos.

Nosotros entendemos que la Península Ibérica, que las naciones hispánicas no deben ser una excepción en el mundo; que no deben, que no pueden someterse a la férula con que las marcaron las dinastías enemigas de su existencia y de su libertad, y que deben ajustarse y encuadrarse en las concepciones humanas que son, al fin y al cabo, las concepciones más modernas. Y decimos que Galeuzca no es otra cosa que la comunidad de las naciones peninsulares o hispánicas como existe una comunidad de naciones británicas y una comunidad de naciones soviéticas.

Esto, quizá, no alcance a ser comprendido por algunos españoles. Es de sentido. ¿Por qué no aceptar las realidades, cuando estas realidades son inmodificables, son en cierta manera eternas, son evidentemente naturales, cuando han cristalizado en la formación de núcleos humanos — que lo mismo da que sean o que no sean reconocidos, porque existen, porque son reales por que son vivos, porque ellos son la forma como se expresa la humanidad misma?

Entonces, ¿qué podemos nosotros decir de esos españoles que no quieren comprender, que se obstinan en seguir el pensamiento y la conducta de aquellos a quienes reconocen como a sus propios enemigos?

Los pueblos de Cataluña, de Euzkadi, de Galicia, situados en la periferia de la Península Ibérica, son pueblos vigorosos pueblos sanos, pueblos que han conservado sus características y su alma, que se proyectan en el porvenir, dando a España una fisonomía antigua y nueva a la vez, que es su fisonomía auténtica, la que se le ha querido negar. Y negarles el derecho de que se expresen así, tal cual son, en efusión de amor fraterno entre todos, redimiéndoles de su propia miseria mental, es señores, negarse a sí mismos!

Estoy seguro de que los uruguayos pueden entender perfectamente este problema. Yo decía la otra vez que hablaba desde esta misma emisora: los uruguayos son capaces de entender este problema, de entender el sentimiento fraternal que puede unir a diversos pueblos, respetando su personalidad y su soberanía; respetando aquello que alarma a tantos, que es el derecho a la autodeterminación.

Pero ¡qué blasfemia hablar de la autodeterminación! De esa autodeterminación, consagrada, no ya en la Carta del Atlántico, sino consagrada en la mente de todo hombre liberal y democrático: autodeterminación para los hombres y para los pueblos.

¿Es que teme alguien que la autodeterminación pueda negar la confraternidad con los demás? ¿Es que la conciencia les acusa de haber cometido actos en contra de nuestros pueblos? Yo culparía a ciertos defectos de educación; pero no me atrevería a culpar al sentimiento republicano en contra de nuestros pueblos.

Pero, las pruebas son tan recientes tan actuales, y las muestras de incomprensión son tan grandes, que necesitamos repetirlo: nosotros podemos ceder en todo, podemos excedernos en nuestro espíritu de transigencia y de confraternidad; pero no podemos ceder jamás ni la menor partícula de nuestra alma, porque no tenemos derecho a ello, porque nadie nos ha autorizado a hacerlo.

Por eso no pretendemos lo que otros pudieran pretender: anular a los demás. Nosotros vivimos, y queremos vivir y pervivir; y deseamos que así puedan hacerlo todos, y podamos constituir una familia unida, próspera y ejemplar, para que algún día pueda hablarse de España como de Suiza, como una Confederación modélica, como se habla de algunas confederaciones modernas y democráticas.

¿Y qué más podemos desear en bien de todos y en bien de la República. Respetad, como respetamos nosotros; sentid, como sentimos nosotros. No os pedimos más. Pensad que nuestro derecho es irrenunciable, y que jamás conseguiréis de nosotros, en este aspecto, la menor reducción de nuestras justas pretensiones, ni tampoco la más pequeña transigencia en lo que atañe a los intereses del espíritu.

No necesitamos ninguna nueva revolución, ni ningún nuevo Parlamento: lo llevamos en el alma para siempre. Somos lo que somos y seguiremos siéndolo. Si así podemos ser hermanos, lo seremos: de lo contrario, no lo seríamos, con gran sentimiento nuestro.

Nosotros abrimos nuestros brazos a los demás pueblos peninsulares o hispánicosá queremos que se integren debidamente, y que la unidad geográfica represente igualmente la unidad sentimental, y en lo posible, la unidad política. Si este lenguaje no es entendido, es que la historia se niega a sí misma. Pero, aunque así fuere nosotros seguiremos fieles a nuestra causa, que no es una causa cualquiera: es algo profundo, intenso, esencial, fundamental. Algo que — ya lo he dicho — no puede renunciarse ni en su más mínima partícula.

Así, pues, amigos urugnayos que hoy habéis rendido homenajo al mártir de nuestra nación, al Presidente de Cataluña, Luis Companys: al agradecer, una vez más, esta manifestación de vuestro espíritu cívico y de vuestros altos sentimientos humanos, os decimos: contamos con vuestra comprensión, con vuestra simpatía, y esperamos vernos unidos en la historia y en el porvenir, no sólo como simples pueblos de origen hispánico y de raigambre peninsular, sino unidos con todos los pueblos de raza y tradición latinas, unidos cordialmente con todos los pueblos de América!

XEIRA DE TEATRO GALEGO

No Teatro Argentino, Bartolomé Mitre 1448, ó 16 deste mes, a Compañía Galega de comedias BOGA-TACHOLAS, co a coperación do gran tenor Xosé Vales e os gaiteiros de Vilaverde, dará comezo a unha tempada de teatro galego co estreo da comedia en tres atos de M. VARELA BUXAN, "O Ferreiro de Santán".

A Boga e Tacholas son dous artistas coñecidos e ademirados pola a nosa coleitividade. Canto se diga en loubanza deles é pouco e temos a certeza que, unha vegada máis, voltará a nossa xente a revivir esceas da vida galega por meio destes dous xurdios intérpretes da nossa Terra.

Xosé Vales, tenor de fama mundial que colleitou palmas nos millores teatros europeos, cinguindo a coroa do trunfo a sua testa, ten para nós dobre atraición: ao seu indiscutibel valer artísticos xungue a inmensa emoción de galego na interpretación das nossa cancións.

Manuel Dopazo, dirixindo o conxunto de gaiteiros, fainos vivir as máis enxebres horas do ritmo da nosa vida que é Galiza.

De Varela Buxan falaremos outro día. E' merescente dunha nota que recolla a dívida que todos temos para con él.

Agora Ou Nunca

por ANTON VILARIÑO

Entra na fase final o conflicto que ensangrenta o mundo. Os pobos tripados pola bota prepotente, alistan as reservas que deixou intactas o invasor, pra cooperar a victoria. Aparte d-aquelas espirituaes que, en esencia subsisten na alma dos pobos prós que a liberdade é a condición previa de vida, e que tanto contan na luita de guerrillas e na organización da resistencia pasiva de retagarda; non se poden tér en conta aquelas outras de carácter material esgotadas polas hordas, au destruídas n'un afán demoníaco e tebroso ao non ter tempo de levalas na sua fuxida precipitada.

O fronte formado polas nacions liberadas, está día a día apretándose máis e. Holanda, Rumania, Italia, Checoslavaquia, Finlandia, Francia, poñen no pratillo toda a arela de independencia rumiada doorosamente durante os cinco anos de degradante humillación, nos que os máis outos exemprares da raza xacen no desterro, ou perceceron no promíscuo cortello dos campos de concentración.

O intre é angustiosamente oportuno; aquejes Estados que, carentes de sentido realista non tomen hoxe unha determinación, poderán verse ao fin das hostilidades en posición inferior fronte aos iñormes intreses en xogo na reorganización do mundo futuro.

E o caso de perguntarse polo que a Iberia toca (entendendo por Iberia á que soporta heroicamente a pouta franquista), qué medidas se tomaron ate o de agora pra pórse ó día, de non ficar arredados da historia; ao marxe, como de cote vemos no decorrer dos séculos da vida milenaria da península, fronte á fervenza dos feitos que non permiten demoras cando a historia eisixe definicións e firmeza. Como sempre, pasamos a tempo discutindo sobre cousas que non nos atañen; ou contemprando opinions que non merecen nome de taes; mentras tanto a hora pasa e o noso esforzo pra apoiar os que están empeñados na liberdade do mundo é núo; como consecuenzia de cal, poderán seren desconecidas as nosas xustas e catogóricas demandas o día do reaxuste e identificación dos que souperen xugarse con varileza.

O bon senso aconsella formar ainda que sexa como minoría a rentes dos que espoñen a vida e o porvir na decisiva hora, e colaborar do mellor modo posible ó triunfo da mellor causa.

No pouco que podemos enxerguer ao través das noticias que nos chegan de tarde en tarde, pensamos que a idea de "Galeuzca" é verdadeiramente a máis razonable saída n'este camiño oscuro en que se debaten as duas tendencias irreconciliables: unitaria e federalista, frente ás lexítimas aspiracions das minorías nacionaes de Galicia, Cataluña e Euzkadi, representadas no desterro polo máis ergueito e calificado que puido librarse do paredón de fusilamiento franquista, salvando coas suas vidas a diñidade de Patria; o por outros elementos que esperan na Terra a consiña pra saír á rua a vender cara a vida frente á tiranía.

En canto aos da "España una" trabados como de cote polo ferro das armaduras e o yelmo de Mambrino que lles quita todo movimento e visión en intres de urxente axilidade corporal é mental, o mellor é iñoralos, ainda que se chamen entre sí republicans pois, ou son parvos ou —no pior dos casos— son malvados entregadores que andan á pesca de futuras prebendas, ou encomendas e tídoos de tipo colonial.

A esperencia enséñanos a non créer en promesas pra despois; en cada caso, é sempre, debe partirse de premisas craras e concretas, pra que non quede lugar a enganos o día que alborexe a paz soñada. N-este terreo como en calquer outro, somos e seremos galegos até a morte; e pra nos como taes, non deben de contar sinón a opinión d' aqueles povos que como as de Euzkadi e Cataluña, teñen de comun con nosco, a derrota do nemigo común, e que estiveron acarón noso nos intres bos e malos. Non queremos con esto negar o dereito que poidan ter outras nacionalidades a esa liberdade pola que tantos mártires nosos deron a vida; mais si, quixéramos deixar nidiamente definido que quén no intre de crisis constructiva que vai a encarar o mundo ande aínda pensando en cousas arcaicas de unidade, monarquía, carlismo, liberlismo e outras ardrómenas é como si pretendra facer a guerra como en tempos do Cid Campeador, eispóndose ao peligro de ficar arredado do espazo e o tempo. Por outra parte, nos non temos a obriga de asinalarlle a cada cal o seu deber.

Fai falla pórse a fala cos elementos que pensn do mesmo xeito que nos, noutras terras de América i-en Iberia, e encarar con feitos o modo de colaborar con elementos e sagreficios de toda cras cos liberdadores do mundo opreso polo nazismo; pra poder formar no grupo dos pobos diños de espresar a sua libre determiñación o día xa perto en que alborexe a paz soñada.

Volquemos todo o que poida pesar a nosa opinión e o noso sacrificio, desbotando febles sentimentalismos, e despreciando a aqueles que só teñen en conta as suas comenencias que disfrazan as máis das veces con verbas sonoras e valeiras. O intre así o esixe; e nos debémonos a él con alma e vida. Agora ou nunca.

CASA SIERRA

Grandes Establecimientos Funerarios

Callao 255 — Fco. Lacroze 4168 — Rivadavia 6602
Córdoba 5375

TELEFONOS: (54) Darwin 7000 - 1363 - 9000 y 1020
(38) Mayo 6056 — (63) Volta 7600

Sucursales en V. López, Olivos, Martínez y San Isidro (F.C.C.A.)
(CONCESIONARIOS DO CENTRO GALEGO)

Camisería de mesura fina

PREZOS BÓS

BRIGO

Sáenz Peña 14 - Bós Aires

Manuel Núñez

CANGALLO 409
CANGALLO 401
RIVADAVIA 2599

CAMBIO Y LOTERIA

O CAUDILLO, PRESTIXITADOR

O Caudillo saíu a escea. O mundo que xa non acredita nas habilidades prestixitadoras de Hitler, Musolini e Goebels, máisime dispois de haber perdido o creto as armas "secretas", atópase agora, aparvado, cuasi **para ítico mentalmente**, ante o xenio do discípulo máis aventaxado: o Caudillo Franko. E unha verdadeira revelación e presenta novas facetas que revulsan o arte e a cencia. Pol-o que fai a esta derradeira, xustificamos a estas horas, as preocupacións dos psiquiatras.

A capacidade cínica do Caudillo é infinda, e o poder sobreterrenal fuxe da comprensión da intelixencia humán. Velaí o que se esprime das declaracións feitas a un corresponsal da U. P. Anós ,desque nos chegou a noticia dunha arma "secreta'', invención do gran "visir" Millán Astray, que consiste nun aparello capaz de producir a amnesia a todo animal con rabo, tennos preocupado a teima do inventor en facelo estensivo ao xénero humán. ¿Non será o comezo das probas do devandito aparello as declaracións do Augusto Caudillo? ¡Ollo, moito ollo, pois calquer día despertamos sen lembrar cando nos deitamos!

Pol-o dagora aínda lembramos que 25 millóns de hespañoes viven aferrollados; que perto dun millón fican na cadea arrastrando os grillóns da opresión sádica do Falanxismo; que un millón de mortos é o saldo dunha guerra que fixo o Caudillo contra o povo, baixo a direición e proteición de Hitler e Mussoline que máis doutro millón de xentes inocentes foi quitada das suas casas e asesinadas, deixando os seus corpos esnaquizados, tendidos pol-as estradas, camiños e corredoiras, —somentes en Galiza hai rexistrados 65.000 asesinatos feitos pol-as bandas Falanxistas—; que milleiros e milleiros de persoas morreron e morren de fame, mentras as bandas falanxistas lles confiscan o produto do seu traballo para enriquecerse vendéndollo, con preferencia aos seus aliados e amigos alemáns. Iso pol-o que fai a nós.

Pol-o que fai ao mundo democrático, coidamos que aínda lembran, tamén, os discurso do Caudillo dos anos 39, 40 é 41, nos que procamou a sua adhesión ao pacto Anticomunista; nos que lle cantou o enterro ao Imperio Británico e afirmou a invencivilidade dos totalitarios; nos que declarou a total identificación do falanxismo co nazismo e fascismo; nos que amenazou a Norte-América se pretendía enfrontarse con Alemania e, por derradeiro, a oferta de dous millóns de baionetas para esterminar a Rusia, promesa que, ainda cumprida con fraqueza coa División Azul, non deixou de levar a cabo. Pero aí tendes a vista toda a masturbación literaria do Falanxismo, toda a prensa dirixida pol-o Estado; todal-as Quintas Colunas do mundo compostas pol-as representacións oficiaes franquistas: caso de Filipinas, Cuba, Ecuador, Venezuela, Colombia, Chile, Bolivia, etc., na América; e Francia como exempro palmario en Europa.

As ducias de millóns de homes que morreron e morren aeito pol-o ideal democrático dos povos é a resposta máis espresiva as prestidixitadoras declaracións do Caudillo. I ése, tamén, o ponto ténico que non logrou resolver o gran "visir" Millán-Astray, para o funcionamento do seu aparello amnésico.

¡Falas xa mesmamente como si tiveras no "banquillo" dos acusados, ouh Caudillo de Bosta!

SALAIOS

—¿Por qué chora? — preguntas a un bardo
da terra gallega.—
—Pois choro porque levo no peito
un feixe de penas;
porque as casas da miña terriña
inda non fumegan,
que soliñas, soliñas quedaron
no bico d'aldea,
i-agora non hai quen desbrave
as irtas restrebas;
miña terra, terriña querida,
que soia te quedas,
que os homes que inda non te conocen
así te desprezan
vindo logo de terras estranas
sen sangue nas veas...
¿Por qué choro, preguntas, filiño?
¡Porque non fumegan,
¡ai!, as casas da nosa terriña
no bico d-aldea!...

DANIEL PERNAS NETO

Do Libro de Castelao 'Sempre en Galiza'

Maxinemos que na primeira sesión de Cortes constituintes do ano 1931 se votase unha declaración semellante a que fixeran as Cortes constituintes do ano 1873. Maxinemos que a nova declaración estivese redactada nos termos que propoñía Rovira i Virgili para dispóis da guerra: "La forma de convivencia de las cuatro naciones hispanas — Castilla, Cataluña, Galicia y Euzcadi— es la República Federal Española". ¿Estaría hoxe Hespaña ensumida no despotismo tradicionalista?

Vexamos as ventaxas d-unha República federal sobor da "federable" que os republicáns maxinaron:

1° A orgaización do Estado afincaríase en realidades vivas e permanentes en non sobor de abstraicións momificadas.

2° O problema das nacionalidades e das rexións ficaría resolto e faríase posible o rexurdimento d-un ideal común.

3° Suprimiríanse os motivos de contenda e formaríase unha armonia espritual indestruible antre a periferia e o centro.

4° Estableceríase un equilibro práitico antre os povos diferentes, de modo que ningún d-eles podera pesar con esceso na economía ou na política xeral.

5° A Lei non sería un privilexio para os povos máis fortes ou máis astutos, e non produciría a ruina das rexións pequenas ou mal apadriñadas.

6° A Lei federal podería ser viable i equitativa, e, por ende, aplicaríase e compriríase sen detrimento do prestixio republicán.

7° Os problemas agrarios — base primeira da economía de Hespaña— resolveríanse atendendo as particularidades rexionaes e acrecentaríase así a produción da terra e o benestar dos labregos.

8° Os conflictos económico-sociaes limitaríanse ao territorio en que xurden, e somentes por solidaridade alterarían a vida e a paz dos povos non afectados pol-o problema.

9° Evitaríanse os repartos da miseria, que borran a localidade en que se produce e a responsabilidade dos que a crixinan.

10° O Goberno e o Parlamento federal non se atoparían na obriga de resolverem c-unha soia Lei os problemas contrapostos da economía hespañola, e, pol-o tanto, evitaríanse solucións inxustas, cobardes ou violentas.

11° O caciquismo — se aínda perdurase — veríase obrigado a morar nos orgaismos locaes ou rexionaes, esposto sempre a xusticia direita do povo, e con eso salvaríase o prestixio do Poder federal, é decir, da República.

12° Os povos perguiceiros ou anémicos recobrarían folgos e azos co simple exercicio da autonomía.

13° Amingoarían as posibilidades d-un burocratismo retardatario e alixeiraríase a función do Estado.

14° Os problemas de raiz sentimental deixarían de interferirse coas outas preocupacións do Goberno central.

15° O libre desenrolo das culturas nacionaes e rexionaes produciría un enriquecimento do acervo espritual de Hespaña.

16° O estado estaría presente e vixiante en todol-os povos e non esposto a incompetencia dos Gobernadores civies ou dos mesmos Ministros

17° O Estado estaría a carón do povo, e os hespañoes chegarían a intresarse pol-a política xeral, ceibándose da súa teima anarquizante, dando así fin ao desbaraxuste.

18° Aboliríase o esprito asimilista castelán, que causou a desintegración da Península, e daríase o primeiro paso para unha Confederación ibérica.

O devandito é resume de todo canto deixamos esposto ao longo d-este libro, para defendermos o federalismo hespañol. Agora ben; nós consideramos indispensable superar o federalismo rexionalista de Pí i Margall, que se inspiraba na teoría do pacto e que opoñía ao criterio da natureza e da hestoria o da vontade na formación dos Estados. Para nós o federalismo sóio debe inspirarse no moderno principio das nacionalidades, , pol-o tanto, a República federal hespañola basaríase no libre consentimento de Castela, Cataluña, Euzcadi e Galiza. Xa se sabe que dentro d-estas nacionalidades eisisten rexións con persoalidade sobrada para mereceren nuha autonomía político-administrativa, que debería outorgárselle sen regateos pol-a nación a que perteñecen. Sóio así concebimos o federalismo hespañol e sóio dentro d-esta estructura xurídica nos sentiríamos cibdabáns verdadeiros de Hespaña.

Podemos ensaminar agora os perxuicios que causou a República reformista do 14 de abril, como reverso das ventaxas que produciría un réxime federal:

1° Creouse unha República federable e, pol-o tanto, non se lle dou ao Estado unha estructuración xurídica definitiva no período constituinte.

2° Por unha falsa estimación da soberanía ocultouse o problema real das nacionalidades, prorrogando a ficción d-unha unidade nacional que endexamáis eisisteu.

3° As aspiracións autonomistas ficaron aplazadas por obstáculos de trámite legal e non se calmaron as preocupacións de Euzcadi e de Galiza.

4° Entorpeceuse a republicanización de Galiza e de Euzcadi por non crear, por decreto, institucións provisionaes de Goberno autónomo, tal e como se crearon en Cataluña.

5° Estimouse a vontade dos povos — posiblemente estimulada por factores transitorios — por riba dos seus antecedentes hestóricos, das súas tradicións culturaes e das caraiterísticas da súa morfoloxía social.

6° Sóio se quixeron atender as demandas abrouxadoras de Cataluña e disfrazouse a concesión con prerrogativas xeraes que non se pensaban comprir.

LEONARDO PEREIRA
Encárguelle o seu traxe
É BO XASTRE
LÉ GALEGO
Sarmiento 1495 1er. piso
U. T. 45-5297 Bs. Aires

CLAUDIO FERNANDEZ
AXENCIA CENTRAL "DODGE"
AUTOMOVILES
E CAMIONS
660 - MORENO - 680
U. T. 33-6484 y 7444
752 - VICTORIA - 760
U. T. 34 Defensa 7823

DALTON
(Marca Registrada)
Amplio surtido en
Camisas, Chapeus
e Garabatas
Av. SAN MARTIN 2336
U. T. 59-5641 — Bós Aires

One-Eleven
EL GRAN CIGARRILLO
AMERICANO
35 cts.

¡Galicia! Nai e señora,
sempre garimosa e forte;
preto e 'exos; onte, a o-
(ra,
mañán . . . na vida e na
(morte!

R. CABANILLAS

a nosa terra

BOS AIRES, NOVEMBRO DE 1944

PRINCIPIOS DO GALEGUISMO

1 - Galicia, unidade cultural.
2 - Galicia, pobo autónomo
3 - Galicia, comunidade cooperativa.
4 - Galicia, célu'a de universalidades.

CUSTANOS TRABALLO CREELO

Encol dun editorial de "España Republicana"

NO número correspondente ao 4 de novembro atual e baixo o tíduo "EN DEFENSA DEL TITULO QUE NOS UNE", o semanario "España Republicana", deita sobor do papel toda unha leria de elucubracións e procama Tabú a Constitución do 1931. Para os señores que editan "España Republicana", a semellanza desos específicos que curan toda-as doenzas, a Constitución do 31 é a única táboa de salvación. ¡Pois sí que ficamos arranxados! ¡Xa se veo dende a sua promulgación deica hoxe!

A CEGUEIRA DOS CENTRALISTAS HESPAÑOES, SEXAN OU NON REPUBLICANS, E UN MAL QUE NON TEN CURA. CERRAN OS OLLOS PARA NON VEREN. Sempre adoeceron desta enfermedade os políticos centralistas hespañoes: Facer Constitucións,tenicamente ao uso; pero sen que xamáis tiveran apricación útil. O resume da historia política do Estado hespañol é: moitas Constitucións cheas de frases feitas e, como resultante. cada dez anos, máis ou menos, unha guerra civil, unha revolución ou os típicos e tradicionaes "cuartelazos". É tal a atraición a vivir da musicalidade das frases feitas e fora da realidade que, ao longo da sua historia, atopamos aei o estas manifestacións, aínda nos feitos máis tracedentaes. Para cada aición que resultou un desastre para Hespaña, hai sempre unha frase feita, envolta na "gloria" e no "heroísmo" da ineititude, da intolerancia e da incomprensión. "Vale más honra sin barcos que barcos sin honra". Aí ágachase o desastre de Callao. Noutra semellante o de Cavite e non esquezamos o da famosa "Invencible" que, ao dicer dos cronistas "non fora a loitar cos elementos".

Agora. os republicáns centralistas parapétanse detrás da Constitución do 31, atribuindolle un poder máxico para resolver todol-os problemas hespañoes. ¡Como si a sanguiñenta guerra que nos asolou non fora o resultado dun Estado que vivía pousado en ab-traicións, enteiramente ao marxe da realidade dos povos hispanos!

Dí o autor do desaxeitado editorial: "A nosotros nos parece que cualquier catalán, cualquier vasco, cualquier gallego, están en su perfecto derecho al expresar sus preferencias por tal o cual sistema para su tierra natal; incluso declararse partidario de la total separación de España, la constitución de una nación iandependiente o la incorporación a Francia, Portugal o a la China..." ¡Xa te entendo, xa te entendo...! ¡Un pouco de leite callada; pero o tempo fará a dixestión!

Máis adiante volta a dicer: "Vistas las realidades del mundo de hoy, con la radio, el avión, el teléfono, etc., nos parece que la aspiración ha de ser borrar fronteras, suprimir diferencias, uniformar lenguajes, etc. etc.".

O que non vedes vos son as realidades. A proba desta cegueira fica na mesma afirmación que facedes. Pensar a estas outuras que a radio, o avión e o teléfono van a transformar a Bioloxía, o meio xeográfico e as mesmas creacións da natureza, non somentes é ausurdo senón que é unha verdadeira masturbación mental. Ademáis é unha total e perfeita coincidencia coas divagacións totalitarias. ¡Ollo, meus amigos, moito ollo coas coincidencias!

É da máis gratuita cerebración, xa liscando coa atrofia inteleitiva, afirmar que: "está documentado que en la resolución de Hitler y de Mussolini de actuar en España, influyeron mucho actitudes poco meditadas e ineficaces de llamados nacionalistas vascos o catalanes".

Esta afirmación somentes ten un nome: perfidia aldraxante, indiña de homes con senso de responsabilidade. Máis, moito máis. infundamente moito máis innobre, cando os homes que dín tal falsidade, eran poder e gobernaban os destiños do Estado hespañol.

É mester atoparse poseso dunha doídez para botar a voar taes infundios.

¿Qué procurades con elo? ¿Esvair a vosa responsabilidade? ¿Agachar a vosa ineititude? ¡Tronzáronse dous millóns de vidas e o caos reina en Hespaña!

E a traición dos militares, e a aición do facismo internacional, foi posibel pol-a vosa incapacidade para intuila e tornala.

"Que hay que someter al juicio y sentencia del pueblo todas las soluciones imaginadas fuera de la patria". Pois claro que sí. Iso mesmo: autodetermiñación do povo. Mais percébase ben: autodetermiñación do povo galego, do povo vasco, do povo catalán, dos povos castelán e castelanizados, para dispor dos seus destiños, de igoal a igoal. Porque esas son as realidades determiñadas e concretas. Galiza, Euzcadi, Cataluña, Castela, son as catro culturas e os catro povos diferenciados. O conxunto desas realidades heteroxéneas, vivas e latexantes é o único que pode chamarse Hispania.

Ollemos, ¿qué é o que nos arreda? Nós, achámonos tan lonxe de vós como o treito que hai da realidade a ficción. Mais escoitade: atópamosos dispostos a tornar que desgorxedes a Terceira República.

HOGAR GALLEGO PARA ANCIANOS

Esta nova institución benéfica ben a encher un vacio na coleitividade galega.

Dende hoxe os vencidos na loita pol-a vida xa non carecerán de fogar, e fogar agarimoso que lles recorde o seu eido natal.

En Domselaar (F.C.S.) foron adequerido trinta hectáreas de terreo con casa e instalacións necesarias para acoller pol-o menos a cuarenta persoas que percisen a axuda dos corazóns caritativos.

Sí vostede é bó galego, fágase socio desta benfeitora entidade, enviando a sua ahdesión e

México 1660

GALEUZCA EN CHILE

A axencia U.P. espallou ao mundo o seguinte comunicado do Consello Nacional de Cataluña. O representante do devandito Consello en Chile e secretario de Galeuzca, D. Antonio Blavia, así o anunción dende Santiago.

EL CONSEJO NACIONAL DE CATALUÑA

SANTIAGO, 10 (A.P.)—La constitución del Consejo Nacional de Cataluña en Londres ,presidido por el doctor Carlos Pi y Suñer e integrado por los miembros de todos los sectores políticos y culturales del catalanismo diseminados en el mundo, fué anunciada por Antonio Blavia, secretario de la Comunidad Catalana de Chile y secretario de Galeuzca.

El Consejo está integrado por Pi y Suñer, Batista Roca, José Trueta y Raspall, Fermín Verges y Ramón Parera, residentes en Londres; por un delegado del Frente Nacional que actúa en Cataluña, cuyo nombre se guarda en secreto; por Santiago Pi y Suñer, residente en Bolivia; Antonio Trías y Pujol, H. Nadal y Mallol, un consejero de las comunidades catalanas de La Habana y Chile; por Baltasar Samper, Tomás Piera y José Carner, en representación del Movimiento de Comunidades Catalanas; por Manuel Serra y Moret, residente en Buenos Aires, en representación del Partido Nacionalista Catalán; por Francisco Paniello, residente en México, en representación del Partido de Estat Catalá; por Joan de Garganta, residente en Colombia, en representación de Acción Catalana; Salvador Armendarez y José Zulueta, residentes en México, y la secretaría general del Partido Esquerra Republicana de Cataluña.

Esto permite al inmediata firma del pacto de Galeuzca por los representantes de los tres países bajo la presidencia del doctor José Antonio de Aguirre, presidente de Euskadi, pues el único requisito que faltaba era la organización de las instituciones mundiales de Cataluña y Galicia.

DUAS CONFERENCIAS INTERESANTES

Na cátedra Sarmiento do Colexio Libre de Estudos Superiores tiveron lugar os días 8 e 10 duas interesantes conferencias en-col dos Cancioeros Galaico-Portugueses, a cárrego do eminente polígrafo Dr. Pedro D. Henriquez Ureña, membro correspondente da Academia da Historia e membro do Instituto de Filoloxia da Facultade de Filosofía e Letras, e catedrático en outos orgaismos culturaes d-esta cibdade.

Nas súas conferencias o Dr. Henríquez Ureña fixo unha precisa e documentada eisposición sobor do tema, analizando os orixens desta manifestación literaria que xuzgou "unha das xollas máis valiosas da poesía lírica mundial".

Analizou como a poesía provenzal é a primeira manifestación literaria de caraiter moderno — no senso aitual da verba — fronte as manifestacións nidiamente meio evals que se producen en todol-os outros focos culturaes d-aquel entón, e ao eisaminar a poesía galega achámonos con esas mesmas caraiterísticas modernas, pero, con unha construcción máis fluída, sabor de todo na poesía amorosa, que reviste caraiteres eminentemente populares dentro d-unha construcción poetica perfeita.

Un Pensamento, Unha Conducta e Unha Aición ¡Castelao!

Alá pol-o ano 1931, unha revista editada en Madrid co tíduo de "Alma Gallega" e que ía peneirando nas suas páxinas os problemas da nosa Terra, faimos a seguinte sembranza do Castelao parlamentario:

"De los 47 diputados que — si no estamos equivocados— ha llevado Galicia al Parlamento, Alfonso R. Castelao, es el más representativo. Su semblanza ha de ser en este sitio breve, porque, por fortuna, Galicia le conoce bien. Pero en este desfile de nuestros parlamentarios, Castelao, el menos parlamentario de todos (dichosamente para él), debe ser el primero. Para honra nuestra.

Alguien le ha llamado nuestro Gandhi. También se le ha llamado a Maciá el Gandhi catalán. Son, naturalmente, ganas de poner motes a los hombres y las cosas. Difícilmente se podrá encontrar un triunvirato más dispar que el triunvirato Gandhi-Maciá-Castelao.

Sin embargo, entre Gandhi y Castelao hay un elemento común. Y es la emoción. Nadie siente a Galicia con más emoción que Castelao.

Y es que Castelao sentiría con emoción a Castilla, a Cataluña, o al medio ambiente en que viviera. Porque la emoción no es una virtud chovina, sino una condición primaria. Se nace condenado por Dios a la emoción, de la misma manera que Hegel decía que se nace condenado por Dios a la filosofía.

Y la emoción extiende siempre franciscanamente sus raíces en cuanto le rodea: en la tierra, los árboles, el ambiente, el mar y los hombres. Castelao, gallego y formado en Galicia, sintió su emoción íntimamente entrañada en su paisaje. Y de ahí su galleguismo, que es, exactamente, universalismo; modalidad gallega de lo universal.

Hay tres cosas en que se trasluce esa emoción inmensa, bíblica, tolstoina y campesina de Castelao. Es su vida, su literatura y su dibujo. El dibujante inagotable, el humorista de la triste sonrisa, sabe en que rincón del alma y de la tierra DUELE la emoción. Pueden decirlo sus COUSAS...

Pero este hombre que es precisamente lo más excelso que se puede ser, es decir, un lírico maravilloso, ha sido llevado al Parlamento como a una trampa. Porque la lírica es precisamente anti-parlamentaria. Lo parlamentario es lo hábil, lo dialogado, lo triquiñuelista, lo oportunista. Y la lírica no es habilidad, sino espontaneidad; ni diálogo, sino canto interior: ni triquiñuela, sino esencia; ni oportunidad, sino perennidad.

Por eso el día que habló Castelao, la Cámara le atendió, pero no le entendió; oyó con sorpresa, pero no con conciencia; le admiró, pero no le sintió.

Porque Castelao les habló en una parábola inolvidable, evangélica, llena de una elemental grandeza esópica.

En la Cámara de los golpes de efecto, los oportunismos, las retiradas imprevistas y los tópicos sobre la propiedad, la religión y el idioma, hubo un hombre que se levantó para compadecer humanamente a los perros y a los cucos porque hablan un idioma universal...

Y la Cámara quedó muy por bajo de la parábola soberbia. No vió sus enseñanzas ni sintió su emoción. Terminado el paréntisis de atención, reanudó su tolvanera de tópicos. Los cucos continuaron hablando su universal lenguaje.

La Cámara oyó sin entender. Aplaudió sin comprender ni sentir. Como si todo aquello pasase por encima, en vuelo majestuoso. Es que Castelao se expresaba en catellano, pero pensaba en gallego.